

YABANCI SERMAYELİ ŞİRKETLER VE VERGİLENDİRİLMELERİ

Bülent KUŞOĞLU
YMM

Yılmaz SEZER
SMMM

TÜRMOB YAYINLARI- 147
ANKARA - 2001
Sirküler Rapor Serisi
Seri No :2001 - 1

TÜRMOB Adına Sahibi
Mustafa ÖZYÜREK

Sorumlu Yazışleri Müdürü
Ali E. DOĞANOĞLU

Dizgi - Düzenleme

TÜRMOB
Basın - Yayın Servisi

Sirküler Rapor kitaplarında yer alan yazılarda ileri sürülen görüşler yalnızca yazarlarına aittir. Yayıncı kuruluş TÜRMOB' u bağlamaz.

ÖNSÖZ

TÜRMOB olarak büyük önem verdiğimiz konuların başında mesleki eğitim gelmektedir. Mesleki eğitime katkı sağlaması ve uygulamacılara yol göstermesi amacıyla yayınlamaya başladığımız **Sirküler Rapor Serisi** bu amacımıza ulaşmada oldukça önemli bir fonksiyon üstlenmiştir.

Geçtiğimiz iki yıllık dönemde **Sirküler Rapor Serisi** meslektaşlarımızın ve stajyerlerimizin büyük takdirini toplayarak, yoğun bir ilgiyle karşılanmıştır. Böylesi geniş bir talebi karşılama uğraşımız devam ederken, eğitim serisinin sürekli hale gelmesi yönünde talepleri karşılamak için çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Sirküler Rapor kitaplarımız bir okuma komisyonu tarafından incelendikten sonra basılarak sizlerin istifadesine sunulmaktadır.

Siz değerli meslektaşlarımızın ve stajyerlerimizin beğeni ve takdirini toplayacağına inandığımız 2001-1 Seri Numaralı bu kitabı; Yeminli Mali Müşavir Bülent Kuşoğlu ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Yılmaz Sezer tarafından hazırlanan "**Yabancı Sermayeli Şirketler ve Vergilendirilmeleri**" isimli eser oluşturuyor. Bu çalışma bir kaynak kılavuz niteliğinde olup konuyu örnekleri ile açıklamaktadır.

Kitabın, meslek camiamıza ve uygulamacılara faydalı olmasını diliyorum. Eğitim serimize gösterilen ilgi ve destekten dolayı meslektaşlarımıza ve stajyerlerimize teşekkürlerimi sunarım.

Mustafa ÖZYÜREK
Genel Başkan

İÇİNDEKİLER

I- GİRİŞ	1
II- GENEL ESASLAR	2
A) Faaliyet Konuları	2
B) Hazine Müsteşarlığından İzin Alınması Gerekmeyen İşlemler ..	2
C) Örgütlenme Modeli	3
D) İlgili Mevzuat Hükümleri	3
III-İRTİBAT BÜROLARI	4
A) Tanım	4
B) Kuruluş	4
C) Vergilendirilmesi	5
a) Kurumlar Vergisi	5
b) Katma Değer Vergisi	6
c) Gelir Vergisi Stopajı	6
- Personel Ücretleri	6
- Kira Ödemeleri	7
D) Sosyal Sigortalar Mevzuatı	8
IV- ŞUBE, ANONİM VE LİMİTED ŞİRKET	9
A) Tanım	9
B) Kuruluş	10
C) Vergilendirilmesi	13
a) Kurumlar Vergisi	13
b) Katma Değer Vergisi	13
c) Gelir Vergisi Stopajı	13
D) Sosyal Sigortalar Mevzuatı	14
V- İŞTİRAKLER	15

VI- SERMAYE VE SERMAYE ARTIŞ İŞLEMLERİ.....	17
A) Tanım	17
B) Asgari Sermaye Tutarı.....	18
C) Nakdi Sermaye	18
D) Ayni Sermaye	19
E) Sermaye Artırım işlemleri	20
a) Yabancı Ortak Katılım Payı Oranının Değişmediği Durumda ..	21
b) Yabancı Ortak Katılım Payı Oranının Değişmesi Durumda. . . .	21
F) Sermaye Avansları	22
G) Sermaye Payının Yurt Dışına Transferi	23
VII-İŞ ORTAKLIKLARI, KONSORSİYUMLAR	24
A) İş Ortaklıkları	24
B) Konsorsiyumlar	25
VIII-YABANCI PERSONEL ÇALIŞTIRILMASI.....	26
IX- DEĞERLENDİRME	27
X- EKLER.....	29
- Yabancı Sermaye Çerçeve Kararı (EK 1).....	29
- Yabancı Sermaye Çerçeve Kararı Hakkında Tebliğ (EK 2)	34
- Şirket Kuruluşu, İştirak ve Şube Açılması İçin Müracaat Formu (EK 3)	48
- Yabancı Personel Bilgi Formu (EK 4)	53
- Yabancılar Tarafından Verilecek İkametgah Beyannamesi (EK 5)	57
- Yabancı Tarafından Verilecek İş Vaziyet Beyanı (EK 6)	61
XI- KAYNAKÇA	63

I – GİRİŞ

Bilindiği üzere Dünya üzerindeki globalleşme hareketlerine paralel olarak ülkeler arasındaki ticaret giderek artmakta, siyasi olmasa bile ticari anlamda ülkeler arasındaki sınırlar ortadan kalkmaktadır Bunun sonucu olarak da yabancı sermayeli şirketler faaliyetlerini arttırmakta, birçok Türk Firması dünyanın değişik ülkelerinde faaliyet göstermekte, dünyanın değişik ülkelerinden birçok firmada ülkemizde faaliyet göstermekte ve yatırım yapmaktadır.

Yabancı sermayenin bir ülkeye gelmesi o ülkedeki yatırımların artmasına, ülke ekonomisinin gelişmesine ve ülkedeki gelir seviyesinin yükselmesine katkı sağlayacak olumlu gelişmelerin başında gelmektedir. Bu nedenle ülke içinde yatırıma yönelik finansman kaynaklarının yeterli olmaması halinde yabancı sermayeli şirketlerin yatırımlar ülke için büyük önem arz etmektedir.

Bu nedenle gelişmekte olan ülkeler yabancı sermayeyi kendi ülkelerine çekebilmek için değişik teşvik sistemleri geliştirip uygulayarak yabancı sermayenin kendi ülkelerinde yatırım yapmalarını sağlamaya çalışmaktadırlar.

Başta tahkim yasası olmak üzere son zamanlarda yapılan yasal düzenlemelerin nedeni de ülkemizdeki yabancı sermayeli şirketleri faaliyetlerini ve yatırımlarını arttırmaya yönelik düzenlemelerdir

Ülkemizde yabancı sermayeli şirketlerin kuruluş ve faaliyet esasları Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenmektedir. Yabancı firmalar Hazine Müsteşarlığından izin almaksızın Türkiye de faaliyet gösterememektedirler.

Hazırlanan bu kitapçık ile Ülkemizde faaliyet gösterecek olan yabancı sermaye şirketlerin faaliyet esasları , personel çalıştırmaları ve vergilendirilmeleri açıklanılmaya çalışılacaktır

II – GENEL ESASLAR

A) FAALİYET KONULARI

Dışarıda yerleşik kişi ve kuruluşlar, Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğünce verilen izin ve / veya teşvik belgelerinde yazılı olan ve buna uygun olarak Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilen ana sözleşmelerinde belirtilen konularla sınırlı olmak kaydıyla, her türlü mal ve hizmet üretimine yönelik sanai, ticari, zirai ve benzeri konularda faaliyette bulunabilirler. Yani yabancı sermayenin Türkiye deki faaliyetleri genel olarak sınırlanmamıştır

Ancak ana faaliyet konuları para ve sermaye piyasaları ile sigortacılık olan mali kuruluşlar ve bankalar bu düzenlemenin dışında tutulmuştur. Bu faaliyetlerde bulunmak için Hazine Müsteşarlığı Yabancı sermaye Genel Müdürlüğünün yanı sıra özel kanunlarında belirlenmiş makamlardan da ayrıca izin alınması gerekmektedir

B) HAZİNE MÜSTEŞARLIĞINDAN İZİNALINMASI GEREKMEYEN İŞLEMLER

Dışarıda yerleşik kişi ve kuruluşların menkul kıymetler borsalarında işlem gören hisse senetleri ve ortaklığı temsil eden diğer menkul kıymetleri, Sermaye Piyasası Mevzuatı'na göre yetkili bulunan bankalar ve aracı kurumlar aracılığı ile satın almaları ve satmaları serbest olup, Hazine Müsteşarlığı'ndan ayrıca izin alınmasına gerek bulunmamaktadır

Ancak Türkiye deki bir şirketin asgari % 10 hissesine sahip olan yurt dışında yerleşik gerçek veya tüzel kişinin hissedarı olduğu şirketin yönetim veya genel kuruluna katılmak istemesi halinde iştirakin Hazine Müsteşarlığı'na bildirilmesi şarttır

Menkul kıymetler borsalarında işlem görmeyen hisse senedi ve ortaklığı

temsil eden diğer menkul kıymetlerin, yurt dışında yerleşik kişi ve kuruluşlarca satın alınması halinde Hazine Müsteşarlığından izin alınması gerekmektedir. Ancak, yatırım fonları ve yatırım ortaklıkları ile münhasıran portföy yatırımı yapmak amacıyla kurulan benzeri şirketlerce, hisse senetleri ve ortaklığı temsil eden diğer menkul kıymetlerin iki yıldan fazla süre için elde tutulmak üzere satın alınması, alım tarihinden itibaren bir ay içinde Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne bildirilmesi şartıyla, izin yükümlülüğü dışındadır

C) ÖRGÜTLENME MODELİ

Yabancı sermayeli şirketler aşağıda belirtilen modellerde Türkiye de faaliyette bulunabilirler;

- İrtibat Bürosu,
- Şube,
- Anonim şirket veya Limited şirket Kurmak,
- Mevcut şirketlere ortak almak veya hisse almak,
- İş Ortaklığı ve konsorsiyumlar oluşturmak

D) İLGİLİ MEVZUAT HÜKÜMLERİ

Ülkemizde yabancı sermayeyi teşvik etmek, yabancı sermaye kapsamında ülkemizde yapılacak yatırımların esaslarını ve uygulamaya yönelik esasları belirlemek için aşağıda belirtilen yasal düzenlemeler yapılmıştır

- 18.01.1954 Tarih ve 6224 Sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu,
- 23.07.1995 Tarih ve 22352 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 95/6990 sayılı Yabancı Sermaye Çerçeve Kararı,
- 24.08.1995 Tarih ve 22384 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yaban-

cı Sermaye Çerçeve Kararı hakkında 2. NoluTebliğ,

- 27.06.1996 Tarih ve 22679 sayılı Resmi Gazetede yayımlananYabancı Sermaye Çerçeve Kararı hakkında 3. NoluTebliğ

III – İRTİBAT BÜROSU

A) TANIM

Ülkemizde faaliyet göstermek isteyen yabancı ülke kuruluşlarının tercih ettikleri bir örgütlenme modeli olan irtibat bürosu ; firmanınTürkiye yi ve Türkiye ekonomisini tanımak, piyasa araştırması yapmak, merkezi ile haberleşmeyi sağlamak,gerekli bağlantıları kurmak amacıyla tercih edilen bir modeldir.

Dışarıda yerleşik kişi ve kuruluşların Türkiye de açacakları irtibat bürosunun tüm masrafları yurt dışından dövizlerle karşılanır İrtibat bürosu hiçbir şekilde ticari faaliyette bulunamaz ve Hazine Müsteşarlığı tarafından verilen izin konusu dışında herhangi bir faaliyette bulunamazlar

İrtibat Büroları ticari faaliyette bulunamayacakları için Ülkelerine kar ve benzeri transfer talebinde bulunamazlar. Kar ve benzeri transferler ancak kapanış ve tasfiye durumuna söz konusu olmaktadır. Yabancı sermaye mevzuatı Türkiye de irtibat bürosu açılabilmesi için gerekli olan asgari sermaye tutarı olarak bir rakam belirlememiştir.

B) KURULUŞ

Türkiyede irtibat bürosu kurmak isteyen dışarıda yerleşik kuruluşlar aşağıda belirtilen belgelerle Hazine MüsteşarlığıYabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne müracaat ederler.

- İrtibat Bürosunun tüm masraflarının yurt dışından getirileceğinin beyan edildiği taahhüt mektubu,

- Dışarıda yerleşik kuruluşun faaliyet belgesi,(Faaliyet belgesi Türkiye de faaliyet gösterecek firmanın faaliyet konularına gösteren ilgili ülkenin mevzuatlarına uygun olarak ticaret veya sanayi odalarından alınacak belgedir.)
- Dışarıda yerleşik kuruluşun son yıl bilançosu ve faaliyet alanını da içeren son yıl faaliyet raporu,
- Türkiye deki irtibat bürosunun yapacağı işler, çalıştırılacak personel sayısı, bir yıl içinde yapılacak giderlere ilişkin ayrıntılı bilgi,
- İrtibat bürosunun faaliyetlerini yürütmekle görevli olacak kişiye verilecek yetki belgesi (vekaletname)

Yukarıda sayılan belgelerden faaliyet belgesinin; ilgili Türk Konsoloslüğundan veya Lahey Devletler Özel Hukuku Konferansı çerçevesinde hazırlanan Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi hükümlerine göre tasdik edilmiş olması gerekmektedir.

Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü kendisine yapılan bu müracaatı dosya üzerinde gerekli incelemeyi yapmasının ardından uygun görmesi halinde ilgili kuruluşa Türkiye de irtibat bürosu olarak faaliyette bulunma izni verir. İrtibat Bürosu ofis kiralanması ve ilgili vergi dairesinde muhtasar mükellefiyeti tescil ettirerek bu işlemlerden Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğünü bilgilendirir.

Yukarıda ki işlemlerin yerine getirilmesi ile irtibat bürosu tescil edilmiş olur. Bunun dışında irtibat büroları Ticaret siciline tescil edilmedikleri gibi, Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'nde de ilan edilmezler.

C) VERGİLENDİRİLMESİ

a) Kurumlar Vergisi; İrtibat Büroları Hazine Müsteşarlığından izin talebinde bulunurken " Türkiye de hiçbir ticari faaliyette bulunmayacaklarını

taahhüt "etmekte ve bu taahhüde istinaden Türkiye de ticari faaliyette bulunmamak üzere irtibat bürosu kuruluş izni almaktadırlar.

Dolayısıyla irtibat büroları Türkiye de ticari faaliyette bulunmamaktadırlar. Ticari faaliyette bulunmamaları nedeniyle bir ticari kazanç ta oluşmamakta ve oluşmayan ticari kazancın vergilendirilmesi söz konusu olmamaktadır.

İrtibat büroları Hazine Müsteşarlığından almış oldukları izin gereği ticari faaliyette bulunamayacaklarından dolayı kurumlar vergisi mükellefiyeti tescil ettirmeyeceklerdir.

b) Katma Değer Vergisi; İrtibat büroları ticari faaliyette bulunmamaları nedeniyle katma değer vergisi mükellefiyetinden de söz edilemez. Çünkü; 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu' nun 1/1.maddesinde göre "ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde Türkiye de yapılan teslim ve hizmetler katma değer vergisinin konusunu oluşturmaktadır" hükmü yer almaktadır. Yani katma değer vergisinin mükellefiyetinin oluşabilmesi için her şeyden önce ticari, sınai veya zira bir faaliyet söz konusudur. Oysa irtibat büroları ticari faaliyette bulunamazlar.

c) Gelir Vergisi Stopajı; İrtibat bürolarının gelir vergisi stopaj (muhtasar) mükellefiyeti yanında çalıştırdıkları personel ücretleri üzerinden yapılan gelir vergisi kesintileri ve kiralamış oldukları gayrimenkuller nedeni ile yapmak zorunda oldukları stopaj ödemelerinden kaynaklanmaktadır.

● **Personel Ücret Ödemeleri;** İrtibat bürosu yetkililerinin yanında çalıştırdıkları yerli veya yabancı personel ücretleri üzerinden sorumlu sıfatı ile gelir vergisi kesintisi yapmaları ve izleyen ay muhtasar beyanname ile ilgili vergi dairelerine ödemeleri gerekir.

Ancak Gelir Vergisi Kanunu' muz bu konuda özel bir düzenleme yapmış ve irtibat bürolarını bu sorumluluktan çıkarmıştır. 193 Sayılı Gelir Vergisi

Kanunu' nun 23 üncü maddesinin 14 üncü bendinde "Kanuni ve iş merkezi Türkiye de bulunmayan dar mükellefiyete tabi işverenlerin yanında çalışan hizmet erbabına, işverenin Türkiye dışında elde ettiği kazançlar üzerinden döviz olarak ödediği ücretler gelir vergisinden istisnadır" hükmü yer almaktadır. Anılan hüküm gereği irtibat bürosunda çalışan yerli veya yabancı personelin ücretleri döviz cinsinden ödenmek şartıyla gelir vergisinden istisna edilmiştir.

İrtibat bürosunda çalışan personel ücretleri üzerinden gelir vergisi kesintisi yapılmaması nedeniyle, irtibat bürolarının bu konuda mükellefiyet tesis ettirmelerine gerek bulunmamaktadır.

Ayrıca Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü'nün 12.12.1986 tarih ve 22128 Sayılı GenelYazısı nda yabancı kurumların irtibat bürosunda çalışan personele yurt dışından transfer edilerek ödenen ücretlerin gelir vergisinden istisna olduğu belirtilmiştir. Anılan yazıda bu istisnadan yararlanabilmek için irtibat bürosunun ticari faaliyette bulunmaması gerektiği de belirtilmiştir.

● **Kira Ödemeleri;** Bilindiği üzere 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ' nun 94 üncü maddesinin 5/a numaralı bendi gereğince; aynı kanunun 70 inci Maddesinde yazılı mal ve hakların kiralanması karşılığı yapılan ödemelerden gelir vergisi stopajı yapılması gerekmektedir

Anılan madde hükmü gereği yabancı kuruluşların irtibat bürolarının Türkiye de ofis olarak kiraladıkları gayrimenkullerin kira bedelleri üzerinden stopaj yapıp ilgili vergi dairesine yatırmaları gerekmektedir İrtibat büroları sadece kiraladıkları ofislerin kiralari üzerinden değil irtibat bürosu adına lojman olarak kiraladıkları diğer gayrimenkullerin kira ödemeleri üzerinden de gelir vergisi kesintisi yapıp vegi dairesine yatırmak zorundadırlar

Yabancı kuruluşların irtibat büroları, kurumlar ve katma değer vergisi mü-

kellefi olmamalarına yanlarında çalıştırdıkları personel ücretleri gelir vergisinden istisna edilmiş olmasına rağmen (ofis veya lojman olarak kullanılmak üzere) kiralamış buldukları gayrimenkullerin kira bedelleri üzerinden gelir vergisi kesintisi yapmak, bu amaçla da mükellefiyet tescili yaptırmak zorundadırlar

Buna göre irtibat büroları kiralamış oldukları gayrimenkullerin kira tutarları üzerinden % 20 oranında gelir vergisi stopajı ve verginin % 10 'u oranında da fon kesintisi yaparak muhtasar beyanname ile ilgili vergi dairelerine yatırmak zorundadırlar

D) SOSYAL SİGORTALAR MEVZUATI;

Yabancı kuruluşlarda çalışan personelin ücretleri yerli veya yabancı olmasına bağlı olmaksızın gelir vergisinden istisna edilmiştir. Oysa Sosyal Sigortalar Kurumuna tabi olmak konusunda çalışan personelin Türk veya yabancı uyruklu olması önem taşımaktadır

İrtibat bürosunda çalışanın Türk vatandaşı olması halinde ücretinden gelir vergisi kesintisi yapılmayacak ancak ücreti üzerinden normal oranda SSK işçi ve işveren prim kesintileri yapılarak sigorta müdürlüklerine yatırılacaktır. Bunun içinde öncelikli olarak irtibat bürosunun ilgili sigorta müdürlüğüne tescilinin yapılarak işyeri numarası alınması gerekmektedir. İrtibat bürosunda çalışan personelin Türk uyruklu olması halinde bir ayrıcalık tanınmamıştır

Ancak yabancı kuruluşların irtibat bürosunda çalışan personelin yabancı uyruklu olması halinde durum değişmektedir. Şöyle ki, 506 Sayılı sosyal Sigortalar Kanunu' nun "Sigortalı Sayılmayanlar " başlık 3 üncü maddesinin G bendinde " Yabancı bir memlekette kurulu herhangi bir müessese tarafından ve o müessese nam ve hesabına Türkiye ye bir iş için gönderilen ve yabancı memlekette sigortalı olduğunu bildiren yabancı kimseler " hükmü yer almaktadır. Bize göre bu hüküm yabancı kuruluşların irtibat

büroları için getirilmiş bir hükümdür. Çünkü; irtibat bürosunda çalışan yabancı uyruklu kişiler merkezi yurt dışında bulunan ve o kuruluşun nam ve hesabına hareket eden kişilerdir. Bu kişilerin yurt dışında sigortalı olmaları ve bu durumun Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirilmesi halinde anılan hüküm gereği yabancı uyruklu personelin sigortalı olmasına ve dolayısıyla ücretinden SSK primi kesilmesine gerek bulunmamaktadır

Burada esas olan irtibat bürosunda çalışan yabancı uyruklu personelin yurt dışında (kendi ülkesinde) herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna bağlı olmasıdır. Bu personel kendi ülkesinde sosyal güvenlik kurumuna bağlı değil ise Türkiye de SSK' lı olması ve prim ödemesi gerekecektir

IV – ŞUBE, ANONİM VE LİMİTED ŞİRKET

A) TANIM

Yabancı Sermayeli şirketlerin ülkemizdeki örgütlenme şekline bir tanesi de Şube kurulması işlemidir. Şube kavramı değişik kanunlarda değişik olarak tanımlansa da Türk Hukuk Sistemi içerisinde genel kabul görmüş şube tanımı şöyle yapılmıştır "İç ilişkilerinde ve iç örgütlenmesinde merkeze bağlı bulunan; kendi çevresi ve yetki alanı içindeki dış ilişki ve faaliyetleri bağımsız olan; merkezle aynı ticaret ünvanı ve aynı faaliyet alanına sahip bulunan; merkezle birlikte aynı gerçek kişi veya tüzel kişi tacire ait olan ve bağımsız bir işyeri teşkil eden birime şube denir."

Şube olmanın hukuki sonuçları aşağıda belirtilmiştir

- Şube merkezin tamamlayıcısı, bir parçasıdır. Bu nedenle asıl işletmenin devrinin şube devrini de kapsamı gerekir.
- Ticari temsilcinin temsil yetkisi şubenin işlemleri ile sınırlandırılabilir.
- Şubeler kendi merkezinin ticaret ünvanını şube olduklarını belirtmek

suretiyle kullanılır. Merkezi yurt dışında bulunan bir şirketin Türkiye deki şubesinin ticaret ünvanının da, merkezin ve şubenin bulunduğu yerlerin ve şube olduğunun gösterilmesi şarttır.

- Şubenin taahhütleri açısından, şubenin bulunduğu yer ifa yeri sayılır
- Şubenin yapmış olduğu işlemlerden dolayı şubenin bulunduğu yerde dava açılır
- Şube davada taraf olabilir. Ancak iflas davası şubeye açılmaz.
- Şubelerin buldukları yerin ticaret siciline tescil ve ilanı gereklidir
- Şubenin ticaret ve sanayi odasına kayıt olması gerekir

Anonim şirket Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kuruluş işlemleri gerçekleştirilen sermaye şirketi statüsündedir. Ortakları asgari beş azami ise sınırsız kişiden oluşması gerekir

Limited şirket ise yine Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kuruluş işlemleri gerçekleştirilen bir sermaye şirketi statüsündedir. Asgari iki kişi azami 50 kişinin bir araya gelmesi ile kurulur.

Yabancı sermayeli şirketin Türkiye de şube açabilmesi için asgari 50.000 US\$ sermayeyi yurda getirmesi şartı vardır. Anonim ve limited şirketlerin kuruluşu için Türk Ticaret Kanunu hükümlerinde farklı sermaye oranları belirlenmiş olsa bile; Yabancı Sermaye Mevzuatı gereği asgari 50.000 US\$ şartı bu şirket kuruluşları içinde geçerlidir. Sermayeye ilişkin açıklamalar kitapçığın VI. bölümünde detaylı olarak yapılmıştır

B) KURULUŞ ;

Dışarıda yerleşik kişi ve kuruluşlar Türkiye de yatırım yapmak ve ticari faaliyette bulunmak üzere şube açmak ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine

rine uygun olarak anonim ve limited şirket kurmak için aşağıdaki belgelerle Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne müracaat ederler:

1 - Dışarıda yerleşik kişilere ait,

- Pasaport örneği,

- Ticari ve Sınai özgeçmişleri ile ayrıntılı bilgi ve bunları ispat edici diğer bilgi ve belgeler

2 – Dışarıda yerleşik kuruluşlara ait,

- İlgili Meslek odası, Ticaret Sicili veya vergi dairesinden alınmış **Faaliyet Belgesi,**

- Son yıl bilançosu, gelir gider tablosu ve faaliyet konularını içeren **Faaliyet Raporu,**

3 – Yurt dışında yerleşik kişi ve kuruluşun, Türkiye de faaliyette bulunmak istediği konu için gerekli (asgari) sermayeyi getireceğine dair taahhüt mektubu ,

4 – Hazine Müsteşarlığından alınacak ve şirketi temsile yetkili kişilerce imzalanmış müracaat formu,

5 – Kurulacak şirketin ana sözleşme taslağı,

6 – Yatırım için ithali düşünülen makine, teçhizat ve demirbaşların froforma faturaları, prospektüs ve katalogları ile bunların FOB (menşe ülke döviz) FOB US\$, CIF (TL) ve gümrük vergi ve resimlerinin belirtildiği üç örnek global liste,

7 – Yatırım için teşvik araçlarından istifade edilmek isteniyorsa, Teşvik mevzuatına öngörülen belgeler,

8 – Hazine Müsteşarlığı nezdinde izin alma işlemlerini yürütecek kişiye ortaklarca noterden verilecek vekaletname,

Yukarıda sayılan belgelerden faaliyet belgesi ve pasaport örneğinin; ilgili Türk Konsoloslüğundan veya Lahey Devletler Özel Hukuku Konferansı çerçevesinde hazırlanan Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi hükümlerine göre tasdik edilmiş olması gerekmektedir. Ancak pasaport örneğinin Türkiye'deki bir noterce tasdik edilmiş olması halinde başkaca tasdik şartı aranılmamaktadır.

Hazine Müsteşarlığından şube açılmasına veya şirket kuruluşuna ilişkin iznin alınmasının ardından Türkiye'ye getirilmesi taahhüt edilen yabancı sermaye yurda getirilir. Ve getirildiği belgelendirilir. Daha sonra Sanayi Bakanlığı Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğünden şube veya şirket kuruluşu için izin alınır. Sanayi Bakanlığında alınan iznin ardından ilgili Ticaret Sicilinde kuruluş tescil ve Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde de ilan ettirilir. Ancak bu işlemle eş zamanlı olarak kullanılacak yasal defterlerin noterde tasdik ettirilmesi ve ilgili vergi dairesi müdürlüğünde mükellefiyetin tescil ettirilmesi gerekir.

Tüm bu işlemlerin ardından ilgili belediyeden işyeri açma izin belgesi alınır, bu belge ile ilgili Sosyal Sigortalar Müdürlüğüne müracaat edilerek İşyeri Sicil Numarası alınır.

Kuruluşa ilişkin tüm işlemlerin bitmesinin ardından, sermayenin tescili ve izin belgesinin vizesi için aşağıdaki belgelerle, Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne müracaat edilir.

- 1) İzin belgesinin aslı,,
- 2) Şirket kuruluşunun ilan edildiği Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi,
- 3) Getirilen dövizler Türk Lirasına çevrilmiş ise, döviz alım belgesinin

aslı veya noterden veya bankaca onaylı örneği, döviz tevdiat hesabında tutulmuş ise bankaca düzenlenen dekontun aslı, veya noterden veya bankaca onaylı bir örneği,

4) Hisse devri durumunda ortaklar pay defterinin ilgili sayfalarının noterden onaylı örneği,

C) VERGİLENDİRİLMESİ;

a) Kurumlar Vergisi; Yabancı sermayeli kişi veya kuruluşların Türkiye de şube açmaları veya şirket kurmaları durumunda vergilendirilmeleri yönünden bir özellik arz etmemekte Türkiye de elde ettikleri kazanç ve iratlar üzerinden vergilendirilmektedirler. Bu şekilde kurulan şube veya şirketlerin izlemesi, yerine getirmeleri gereken yasal prosedür diğer yerli sermaye ile oluşturulmuş şube veya şirketlerden farklı değildir. Tam anlamıyla bir Türk şirketi gibi vergilendirilirler.

b) Katma Değer Vergisi; Kurumlar vergisi yönünden olduğu gibi katma değer vergisi yönünden de açılan şube veya kurulan şube tam mükellef kurumlar gibi Türk Vergi Mevzuatına uygun olarak vergilendirilirler vergilendirilmeleri bir özellik arz etmez.

c) Gelir Vergisi Stopajı; Yabancı Sermayeli kişi ve kuruluşların Türkiye de şube açmaları veya şirket kurmaları durumunda gelir vergisi stopajı yönünden de bir özellik arz etmemekte; kiralamış oldukları gayrimenkullerin kira bedelleri üzerinden ve yanlarında çalıştırdıkları Türk veya yabancı personelin ücretleri üzerinden sorumlu sıfatı ile sorumlu sıfatı ile gelir vergisi stopajı yapıp vergi dairesine yatırmaları gerekmektedir.

Ancak Türkiye de çalışan kişilerin gelir vergisine tabi olup olmadıkları 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre belirlenmiştir. Gelir Vergisi Kanununun da "Türkiye de yerleşmiş olanların gelir vergisine tabi olacakları " belirtilmiştir.

Gelir Vergisi Kanunu 'nun 4.maddesinde Türkiye de yerleşme kavramı açıklanılmıştır

Buna göre;

- İkametgahı Türkiye de olanlar,
- Bir takvim yılı içerisinde Türkiye de devamlı olarak altı aydan fazla oturanlar (Geçici ayrılmalar Türkiye de oturma süresini kesmez.)

Yukarıda açıklandığı üzere Türkiye de açılacak şube veya kurulacak limited veya anonim şirkette çalışacak yabancı personelin bir takvim yılı içerisinde 6 aydan fazla Türkiye de kalması halinde ücretinden gelir vergisi kesintisi yapılacak aksi halde kesinti yapılmayacaktır Bu nokta özellik arz etmektedir

D) SOSYAL SİGORTALAR MEVZUATI;

Yabancı sermayeli kişi ve kuruluşların Türkiye de şube açmaları, limited veya anonim şirket kurmaları halinde burada çalışan Türk personelin ücreti üzerinden kesilen ve işveren hissesine düşen SSK primi stresi içerisinde sigorta müdürlüklerine beyan edilerek ödenir.

Ancak bu yerlerde çalışan yabancı personelin SSK işlemleri özellik arz etmektedir.

Türk Sosyal Güvenlik Mevzuatına göre işçi ve işveren prim oranları aşağıda belirtildiği gibidir

Prim Çeşidi	Oranı	İşçi – İşveren Hisse Oranı
İş kazaları ve meslek hastalıkları primi	% 1,5 ten az, % 7 den fazla olamaz	Tamamı işveren tarafından karşılanır
Hastalık sigortası priminin	% 11	% 5 i işçi hissesi, % 6 sıda işveren hissesidir.
Analık sigortası priminin	% 1	Tamamı işveren tarafından karşılanır
Malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi	% 20	% 9 u işçi hissesi, % 11 i işveren hissesidir

Bu durumda esas olan yabancı personelinde Türk personelle aynı statüye tabi tutularak tüm işçi ve işveren primlerini ödemesidir. Ancak Sosyal Sigortalar Kanunu nun 3 – II / A maddesi hükmünde yabancı personel için bir seçimlik hak getirilerek; "malüllük yaşlılık ve ölüm sigortasının Sosyal Sigortalar Kurumundan yazılı talepte bulunan yabancı personelden, talepte bulunduğu ayı izleyen ay başından itibaren alınmayacağı " hükmü bulunmaktadır. Yabancı personel kurumdan yazılı olarak talepte bulunmaması halinde bu haktan faydalanamayacaktır.

Bu haktan yararlanan yabancı personelin ödemesi gereken SSK primi % 20 oranında azalmaktadır.

V – İŞTİRAKLER

Dışarıda yerleşik kişi ve kuruluşlar Türkiye de mevcut şirketlere ortak olmak veya hisse almak için aşağıda belirtilen belgelerle Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü 'ne müracaat ederler

1 - Dışarıda yerleşik kişilere ait,

- Pasaport örneği,

- Ticari ve Sınai özgeçmişleri ile ayrıntılı bilgi ve bunları ispat edici diğer bilgi ve belgeler

2 – Dışarıda yerleşik kuruluşlara ait,

- İlgili Meslek odası, Ticaret Sicili veya vergi dairesinden alınmış **Faaliyet Belgesi**,

- Son yıl bilançosu, gelir gider tablosu ve faaliyet konularını içeren **Faaliyet Raporu**,

3 – Yurt dışında yerleşik kişi ve kuruluşun, Türkiye de faaliyette bulunmak istediği konu için gerekli (asgari) sermayeyi getireceğine dair taahhüt mektubu ,

4 – Dışarıda yerleşik kişi ve kuruluşun ortak olacağı veya hissesini alacağı mevcut şirkete ait:

- İlgili vergi dairesinden tasdikli son 5 yıla ait bilanço ve kar / zarar tabloları (Yılın ikinci yarısında müracaat edilmesi halinde o yılın 6 ıncı ay sonu itibarıyla düzenlenmiş şirketçe onaylanmış kar zarar tablosu ve bilanço eklenecektir)

- Ana sözleşmenin son şeklinin yayımlandığı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi,

- Müracaat tarihi itibarıyla kıdem tazminatı yükümlülüğü,

- Sınai tesisleri için geçerli kapasite raporu ve varsa yatırım teşvik belgesi,

- Müracaat Formu

5 – Hisse devir işlemlerinin üçüncü kişiler eliyle yapılması halinde ortaklarca verilen noterden onaylı veya uluslar arası anlaşmalara göre onaylanmış vekaletname

Hazine Müsteşarlığı kendisine yapılan başvuruyu inceler uygun gördüğüne izin

Yabancı ortaklardan yerli ortaklara ya da Türkiye de yerleşik diğer kişi ve kuruluşlara yapılacak hisse devirleri de Hazine Müsteşarlığının iznine tabi olup, hisse satış bedeli taraflar tarafından belirlenir. Ancak Hazine Müsteşarlığının gerektiği hallerde değerlendirme yapma ve yaptırma yetkisi bulunmaktadır Yapılan değerlendirme sonucuna göre tespit edilen yeni değer üzerinden satışa izin verilebilir.

Ancak yabancı ortaklar arasındaki ya da yabancı ortaklardan yurtdışında yerleşik diğer kişi ve kuruluşlara yapılacak hisse devirleri Hazine Müsteşarlığının iznine tabi değildir Yapılan bu değişiklik ile ilgili olarak değişiklik tarihinden itibaren 1 ay içerisinde Hazine Müsteşarlığına bilgi verilir. Bilgi yazısına pay defterinin bir örneği ve yeni yabancı ortağa ilişkin bilgide eklenilir.

İştiraklerin vergilendirilmesi ve sosyal sigortalar mevzuatı yönünden yapılması gereken işlemler; şube açılması veya limited veya anonim şirket kurulması bölümde yapılan açıklamalar ile aynıdır

VI - SERMAYE VE SERMAYE ARTIŞ İŞLEMLERİ

A) TANIM

Yabancı sermaye, Yabancı Sermaye Çerçeve Kararının 2/c maddesi hükmü ile tanımlanmıştır Buna göre yabancı sermaye;

- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasınca alım – satımı yapılan konvertibl döviz ve efektif cinsinden nakdi sermayeyi,
- Yabancı gerçek ve tüzel kişilerin hisselerine isabet eden net kar, temettü, satış, tasfiye ve tazminat bedelleri ile lisans, know-how, teknik yardım, yönetim ve franchise anlaşmaların karşılığında ödenecek tutar,
- Makine, teçhizat, alet ve bu mahiyetteki mallar, makine aksamı ve malzeme ile Hazine Müsteşarlığının kabul ettiği diğer gerekli mallar,

- Yurt dışında yerleşik kişi ve kuruluşların, kambiyo mevzuatı çerçevesinde doğan her türlü mevcut alacaklarından, Hazine Müsteşarlığın sermaye payı olarak kabul edebileceği tutarlar,
- Patent ve ticari marka gibi fikri haklardan Hazine Müsteşarlığınca kabul edilenleri

ifade eder. Yani Ülkemizde faaliyet göstermek isteyen yabancı kişi ve kuruluşlar sermaye olarak yukarıda belirlenen değerleri getirebilir ve şirkette sermaye olarak koyabilirler.

B) ASGARİ SERMAYE TUTARI;

Yabancı kişi ve kuruluşlar Türkiye de şirket kuruluğu, şube açmak ve ortaklığa katılmak şeklinde faaliyet gösterebilirler. Yurt dışında yerleşik kişi ve kuruluşların Türkiye de faaliyet gösterebilmeleri için asgari 50.000 ABD Doları tutarında yabancı sermayeyi getirmesi gerekmektedir. Yabancı ortak sayısının birden fazla olması halinde getirilmesi gereken asgari toplam yabancı sermaye, 50.000 ABD Dolarının yabancı ortak sayısı ile çarpımıyla ifade olunur. Bu asgari toplam yabancı sermaye içinde yabancı ortakların iştirak oranları serbestçe belirlenir.

Türkiye ye bu kapsamda getirilecek sermaye yukarıda açıklandığı üzere nakdi olabileceği gibi aynı sermaye, know – how, teknik yardım, yönetim ve franchise anlaşmaları karşılığında ödenecek tutarlar alacaklar yabancı ortağın sermaye katılım payı olarak koyulabilir.

C) NAKDİ SERMAYE;

Nakit olarak getirilecek yabancı sermaye yurt dışından bankalar aracılığıyla döviz olarak transfer edilerek getirilebilir. Efektif olarak getirilmesi halinde ise söz konusu sermayenin yurda girişte gümrüklere deklare edilmiş olması ve yabancı sermaye olarak getirildiğinin beyan edilmesi gerekmektedir.

İster banka aracılığıyla olsun isterse gümrüklerde deklare edilerek yurda getirilmiş olsun; getirilen yabancı sermayenin **döviz alım belgesine** bağlanmak suretiyle tevsik edilmesi gerekmektedir. Ancak getirilen sermaye istenildiği takdirde TL ye çevrilmeksizin döviz olarak da tutulabilir. Bu takdirde bankalarca bir **Dekont** düzenlenir.

Bu şekilde bankalarca düzenlenecek, **döviz alım belgesine**; "dövizin, Yabancı Sermaye Mevzuatı hükümlerine uygun olarak yurda getirilmesi gereken asgari sermaye tutarıdır" ibaresinin, **dekonta ise**; "dövizin transfer edildiği ülke, dövizin cinsi, miktarı, ABD Doları karşılığı ve döviz tevdiat hesabının açıldığı tarihte Merkez Bankasınca uygulanan döviz alış kurundan TL karşılığının" belirtilmesi gerekmektedir

Yabancı sermayenin yurda getirilişine istinaden alınan döviz alım belgesi veya dekontun, gümrüklerdeki deklarasyon belgesinin aslı veya noter tasdikli örneğinin; Sanayi ve Ticaret Bakanlığında şirket kuruluş izninin alınması sırasında bakanlığa; sermaye tescili ve izin belgesinin vize edilmesi sırasında ise Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne ibraz edilmesi gerekmektedir.

D) AYNİ SERMAYE

Ayni sermaye getirilmesinde esas olan sermaye olarak yurda getirilen sermayenin değerinin tespit edilmesidir. Yurda sermaye olarak getirilecek mal ve malzemelerin ekspertizliğini Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne görevlendirilmiş eksperler yaparlar. Ekspertiz tarafından değerlendirilecek mal ve malzemelerin TL değerlerinin tespitinde, ithal malzemelerle ilgili gümrük giriş beyannamesinde belirtilen fiili ithal tarihi itibarıyla Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasınca uygulanan cari döviz alış kuru esas alınır

Ancak bu şekilde hesaplanacak değeri aşmamak üzere yatırımcı taraflar arasında mutabık kalınan değerinde sermaye tutarı olarak tescil edilmesi de mümkündür.

Yapılacak ekspertizle ilgili olarak eksperlerin yol ve ikamet masrafları ile Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne tespit edilecek ekspertiz ücreti malzemeyi ithal eden (sermayeyi yurda getiren) firma tarafından ayrıca ödenir

Fiili ithalatı ve tescili yapılan aynı sermayenin şirket sermayesine kaydedilmesi için Sanayi ve Ticaret Bakanlığına yapılan müracaata, Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne tescil yazısı eklenilir

Ancak aynı sermaye koyulması işlemi sırasında Yabancı sermaye mevzuatı hükümleri olduğu kadar, Türk Ticaret Kanunu hükümleri de önem arz etmektedir. Para dışındaki her türlü mal ve hakların sermaye olarak konulması halinde; Türk Ticaret Kanunu'nun 303.maddesi hükmüne göre sermaye bedeli mahkeme tarafından atanacak bilirkişi ile tespit edilerek ana sözleşmenin sermaye maddesi de buna uygun olarak düzenlenir.

Sermayenin tamamının veya bir kısmının bu şekilde taahhüt edilmesi halinde; bu taahhüdün şirketin tescil tarihinden itibaren 3 ay içerisinde yerine getirilmesi gerekmektedir. Sermaye olarak konulan mal ve hakların özel bir sicile (tapu sicili, gemi sicili, trafik sicili, sınai mülkiyet sicili gibi) kayıtlı ise; kuruluşun tescil tarihinden itibaren en geç 3 ay içerisinde söz konusu şirket adına tescil ettirilmesi gerekmektedir.

E) SERMAYE ARTIRIM İŞLEMLERİ

Yabancı sermayeli şirketlerde de sermaye artırımı işlemleri Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Şirketlerin sermaye artırımının ilk şartı önceki taahhüt edilen sermayenin tamamının ödenmesidir. Taahhüt edilen sermaye ödenmedikçe sermaye artırımına gidilemez. Taahhüt edilen sermayenin ödendiğinin serbest muhasebeci mali müşavirler veya yeminli mali müşavirler tarafından yazılan tasdik raporu ile belgelendirilmesi gerekmektedir.

Şirket yönetim kurulu sermaye artırımına ilişkin karar alır ve sermaye artış işlemine karar vermek üzere olağan veya olağan üstü genel kurulu (ortaklar kurulunu) toplantıya çağırır Yapılacak genel kurul toplantısında sermaye artırımına ilişkin karar alınmış olması gerekmektedir

a) Yabancı Ortak Katılım Payı Oranının Değişmediği Durumda; Yabancı ortak katılım payı oranının değişmediği durumlarda, Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğünden izin almaya gerek olmaksızın doğrudan Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uygun olarak sermaye artırım işlemleri yerine getirilir.

Sermaye artış işlemlerinin tamamlanmasının ardından bir ay içinde sermaye artışının ilan edildiği Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi ile birlikte Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne bilgi verilmesi gerekmektedir.

b) Yabancı Ortak Katılım Payı Oranının Değişmesi Durumda; Yapılacak sermaye artışı ile yabancı ortak katılım payı oranında değişiklik olması halinde Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğünden izin alınması gerekmektedir

Hazine Müsteşarlığından izin almak için yapılacak müracaata aşağıda belirtilen belgelerin eklenilmesi gerekmektedir.

- Son sermaye artışının ilan edildiği Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi,
- Artırılacak sermayenin karşılanacağı kaynaklara ilişkin bilgi,
- Sermaye artırımına ilişkin yönetim kurulu (genel kurul) kararı,

Hazine Müsteşarlığından sermaye artışına ilişkin iznin alınmasının ardından Sanayi ve Ticaret Bakanlığına müracaat edilerek sermaye artışına ilişkin izin alınır. Sanayi Bakanlığına yapılacak müracaata şirket ana sözleşmesinin sermaye maddesine ilişkin eski ve yeni metni eklenir. Sanayi Ba-

kanlığından izin alınmasının ardından sermaye artış işlemi Ticaret Siciline tescil ettirilerek Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde ilan ettirilir. Böylece sermaye artış işlemi tamamlanmış olur.

Yabancı sermayeli şirketlerde de sermaye artış işlemleri ve artan sermayenin taahhüt edilmesi ve ödenmesi tamamen Ticaret Kanunu hükümlerine uygun olarak gerçekleştirilir. Ticaret Kanunu'nun 279.maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü bendi gereğince şirket esas sermayenin miktarı ile her payın itibari kıymeti ve sermayenin ödenme suret ve şartlarının ana sözleşmede gösterilmesi zorunludur.

F) SERMAYE AVANSLARI

Yabancı sermayeli şirketlerde, şirket sermaye artırımına gitmeksizin daha sonraki tarihlerde yapacağı sermaye artışına istinaden yabancı ortaklardan sermaye artışı için avans kabul edebilir. Yabancı sermaye mevzuatımız ile ri ki tarihlerde yapılacak sermaye artışlarına istinaden yabancı ortaklardan avans alınmasına imkan vermiştir. Bu işlem ise sermayenin fiilen artması ancak gerekli yasal prosedürün sonradan tamamlanmasından başka bir şey değildir. Şirketin nakit ihtiyacının kısa bir zamanda ve özkaynaklarla çözümüne imkan veren bir uygulamadır.

Bu durumda yabancı ortak tarafından getirilen sermaye avansı Hazine Müsteşarlığı ve Sanayi Bakanlığının iznine tabi olmaksızın yurda getirilir ve şirket tarafından kullanılabilir. Bu şekilde yurda getirilecek sermayenin şirket adına açılmış döviz tevdiat hesabına yatırılmış olması gerekmektedir. Bu durum öze önem arz etmektedir. Çünkü yapılacak olan sermaye artışında; bu avansın döviz tevdiat hesabına alacak kaydının yapıldığı tarihteki Merkez Bankası döviz satış kuru esas alınır ve yabancı sermayenin yurda geldiği banka hesabına yatırılan döviz ile tevsik edilebilir.

Ancak bu yurt dışından getirilen sermaye avansının uzun süre avans olarak bekletilmesi Vergi Kanunları gereği örtülü sermaye olarak değerlendiril-

rilip nemalandırılacağından dolayı yabancı sermaye mevzuatınca bir yıllık süre ile sınırlandırılmıştır. Bu bir yıllık sürenin başlangıcı olarak avans olarak yurda getirilen sermayenin döviz tevdiat hesabına alacak olarak kaydedildiği tarih esas alınır. Sermaye artış işleminin Ticaret Sicil Gazetesi'nde ilan edilmesi ile süre son bulur.

Yurda sermaye avansı olarak getirilen bu tutarın bir yıllık süre dolmadan önce herhangi bir nedenle yabancı ortağa iade edilmesi veya bir yıllık sürenin geçmiş olmasına rağmen sermaye artış işleminin gerçekleştirilmemiş olması halinde; tamamen yurt dışından sağlanmış kredi olarak değerlendirilmesi ve tamamen bu kapsamda işlem yapılması gerekmektedir. Yine bu durumda da kredinin başlangıcı olarak avansın döviz tevdiat hesabına alacak kaydedildiği tarih esas alınacaktır.

G) SERMAYE PAYININ YURT DIŞINA TRANSFERİ

Ülkemizde faaliyet gösteren yabancı sermayeli şirketler değişik nedenlerle faaliyetlerine son verebilecekleri gibi şirket olarak faaliyete devam etmekle birlikte yabancı ortak sermaye payı azalabilir veya tamamen yerli sermayeye devredilebilir. Bu gibi durumlarda Hazine Müsteşarlığı'ndan izin almak suretiyle ülkemizde faaliyet gösteren yabancı sermayenin yurt dışına transfer edilmesi gerekmektedir.

Yabancı sermayeli şirketlerin; yabancı ortak sermaye katılım payının kısmen veya tamamen yurt içinde yerleşik kişi veya kuruluşlara devredilmesi halinde, satış bedelinin; kuruluşun tasfiye edilmesi halinde tasfiye bedelinin Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nden satış veya tasfiyeye ilişkin iznin alınması kaydıyla, sermaye transferleri bankalar aracılığı ile gerçekleştirilir.

Burada esas olan sermayenin yurt dışına transferi içinde Hazine Müsteşarlığının izninin gerektiği ve transferin ancak bankalar aracılığı ile yapılacağıdır.

VII – İŞ ORTAKLIKLARI VE KONSORSİYUMLAR

A) İŞ ORTAKLIKLARI

1985 Yılında mevzuat sistemimize girmiş bulunan iş ortaklıkları, sadece yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerinin yapılabildiği, belirli bir proje için geliştirilen özel bir modeldir. İş ortaklığını oluşturan ortaklardan birinin yabancı sermayeli ortak olması halinde sistem daha da gelişmekte ve özellik arz etmektedir.

İş ortaklıkları zaman içinde ortaya çıkan ve mevcut ihtiyacı karşılamaya yönelik özel bir modeldir. Yabancı sermaye mevzuatında iş ortaklıklarına ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır.

Türk Hukuk Sistemini bilmeyen yabancı yatırımcılar; yabancı sermaye mevzuatında iş ortaklığı modeli olarak düzenleme yapılmaması, iş ortaklıklarının öngörülmemesi nedeniyle, yabancı sermayenin Türkiye de iş ortaklığı modelinde faaliyet gösteremeyeceği sonucuna ulaşmaktadırlar

Oysa ülkemizde yabancı sermayeli iş ortaklıkları oluşturulmakta ve yaygın bir şekilde uygulanmaktadırlar. Ancak, yabancı sermaye mevzuatının iş ortaklığı konusunda bir düzenleme yapmamış olması nedeniyle yabancı sermayeli iş ortaklıklarının oluşturulması sırasında Hazine Müsteşarlığından izin alınmasına ve asgari yabancı sermaye tutarını getirmeye gerek bulunmamaktadır.

Bize göre yabancı sermaye mevzuatında iş ortaklıklarının düzenlenmemiş olmasının nedeni; yabancı sermaye mevzuatının çok önceden düzenlenmiş olması, iş ortaklığı modelinden sonra yabancı sermaye mevzuatında yeniden bir düzenleme yapılmamış olmasından kaynaklanmaktadır.

Yabancı sermayeli iş ortaklıklarının ve geliştirilmesi, diğer iş ortaklarına göre özellik arz etmemektedir. Bilindiği gibi iş ortaklıkları kurumlar ver-

gisi mükellefidirler ve tam mükellef esasına göre vergilendirilirler. İş ortaklığını oluşturan ortaklar vergilendirmede esas alınmamakta, iş ortaklığı bir bütün olarak dikkate alınmakta; başta kurumlar vergisi olmak üzere katma değer vergisi ve gelir vergisi stopaj (muhtasar) mükellefiyeti iş ortaklığı adına tesis ettirilmektedir

B) KONSORSİYUMLAR

Konsorsiyumlarda iş ortaklıklarında olduğu gibi zaman içinde doğan ihtiyaçları karşılamak amacıyla oluşturulmuş bir model olup, yabancı sermaye mevzuatında öngörülmemiştir. Konsorsiyumlar ; her ortağın belli bir işin ayrı ayrı bölümünün yapımını üstlendiği ve üstlendiği bölümün kazancını da kendisine mal etmek amacıyla kurulan ortaklıklar olarak tanımlanabilir.

Konsorsiyumlar yabancı sermaye mevzuat sisteminde öngörülmemiş olmasına rağmen, kuruluşları sırasında; yabancı sermayeli ortağın Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğünden izin almaları ve asgari sermaye tutarını yurda getirmeleri gerekmektedir.

Çünkü; konsorsiyumda hiçbir şekilde ortaklık adına vergi doğmamakta, ortaklar ayrı ayrı vergilendirilmektedirler. Her ortak idareye karşı yüklenmiş olduğu sorumluluğu yerine getirmekte, bunun karşılığında elde ettiği kazancı tek başına beyan etmekte ve vergisini ödemektedir. Yine katma değer vergisi ve gelir vergisi stopajı da her ortak tarafından ayrı ayrı ödenmektedir.

Vergilendirilmesi konusundaki özellik nedeniyle yabancı sermayeli konsorsiyumların oluşturulabilmesi için; yabancı sermayeli şirketin öncelikle Hazine müsteşarlığına müracaat ederek şube açılışı, limited ve anonim şirket kuruluşu için izin alması, asgari yabancı sermaye tutarını yurda getirmesi daha sonrada kurulacak konsorsiyuma iştirak etmesi gerekmektedir .

VIII – YABANCI PERSONEL ÇALIŞTIRILMASI

Ülkemizde yabancı sermayeli şirketlerin faaliyetlerinde olduğu gibi, yabancı personel çalıştırılması da Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nün izni ile gerçekleşmektedir. Türkiye'deki özel sektör kuruluşlarınca istihdam edilecek yabancı uyruklu idari ve teknik personele, personelin yeterli teknik ve idari bilgiye sahip olması halinde Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nce çalışma izni verilir. Çalışma izni verilen personelin çalıştığı şirketin yabancı sermayeli olup olmaması önem arz etmemektedir.

Kuruluş halindeki şubelerin yabancı uyruklu genel vekillerine de şubenin Sanayi ve Ticaret Bakanlığı nezdinde kuruluş işlemlerini yürütebilmesi amacıyla çalışma izni verilir.

Yabancı Personel çalıştırmak isteyen kuruluşlar aşağıdaki belgelerle Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'ne müracaat ederler.

- Yabancı Personel Bildirim Formu,
- Yabancı Personelin;
 - Noterden tasdikli pasaport örneği,
 - Yabancı ortak temsilcisi ise bunu tevsik eden belge,
 - T.C. uyruklu kişilerle evli olanların Evlenme Cüzdamı örneği,
 - Noter tasdikli diploma örneği,
 - Diğer bilgi ve belgeler
- Yabancı Personeli istihdam edecek kuruluşla ilgili olarak,
 - Özel öğretim kurumlarının, Milli Eğitim Bakanlığında alınmış kurum ruhsatının örneği,
 - Turizm kuruluşlarınca istihdam edecekleri idari personel için varsa Turizm Bakanlığında alınmış işletme veya yatırım belgesinin örneği,

- Kamu kuruluşlarınca uluslararası ihaleye açılmış projeleri yapma hakkı kazanmış kuruluşların (konsorsiyumlar dahil) ilgili kuruluştan alacakları işi tevsik eden belge,
- Son yıla ait vergi dairesince onaylı bilanço ve kar zarar tabloları, kuruluşların varsa ihracatı teşvik belgesi ve yatırım teşvik belgesi

Hazine Müsteşarlığı kendisine yapılan başvuruyu inceler ve uygun gördüğüne çalışma izni verir. Çalışma izni almış personelin yurt dışında ilgili konsolosluktan çalışma iznine istinaden çalışma vizesi alması gerekir. Çalışma izni ve çalışma vizesi almış yabancı personel Emniyet Genel Müdürlüğüne müracaat ederek Türkiye de ikamet izni alırlar.

Sadece Hazine Müsteşarlığından alınan çalışma izni personelin Türkiye de çalışması için yeterli değildir. Çalışma izni ile beraber çalışma vizesi ve oturma izninin de olması halinde prosedür tamamlanmış olur ve personel Türkiye de resmi olarak çalışabilir.

IX - DEĞERLENDİRME

Dünya üzerinde var olan globalleşme hareketleri yabancı sermayenin önemini bir kat daha artırmaktadır. Yabancı sermaye Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için büyük bir önem taşımaktadır. Çünkü bu gibi ülkelerde mevcut fonların yetersizliği nedeniyle yeni yatırımlar gerçekleştirilememekte, ülke sanayileşmesini tamamlayamamakta, dolayısıyla elde edilen milli gelir ve ülkenin refah düzeyi düşük kalmaktadır.

Oysa esas olan yapılan yeni yatırımlar aracılığıyla ülke ülkenin kalkınmasının ve milli gelirin artmasının sağlanmasıdır. Yeni yatırımlar ise, mevcut fonların azlığı ve yurt dışından borçlanmanın maliyeti nedeniyle gerçekleştirilememekte bu durumda yabancı sermaye ön plana çıkmakta; bizim yapacağımız yatırımlar yabancılar aracılığıyla yapılmakta hem ülke insanımıza iş imkanı yaratılmakta, hem yurt dışından satın aldığımız bir ürün daha uygun şartlarda ülkemizde üretilmekte hem de ülkemizin kalkınması gerçekleşmektedir.

Ancak bütün bunlara karşın yabancı sermaye gideceği ülkelerde belirli şartlar aramakta, seçici davranmakta her ülkeye aynı oranda yatırım yapmamaktadır Bu nedenle yabancı sermayenin ülkemize gelmesi için mevcut teşvik tedbirleri artırılmalıdır Birçok ülkenin 1960 – 70 li yıllarda uygulamış olduğu tedbirler bizde yeni uygulanmaya başlanmaktadır.

Ülkemiz, pazarını kalıcı bir şekilde modernleştirmeye yönelik önemli adımları atmış bulunmaktadır Önemli olan atılan bu adımların devamının gelmesi, başlayan hareketlerin sonuçlandırılmasıdır Yakın zamanda kabul edilerek yasallaşan yabancı yatırımcılar için uluslar arası mahkemeye başvurma hakkı (tahkim) bu konuda atılmış önemli bir adımdır Yabancı yatırımcı, yatırım yapacağı ülkede; ilk başta istikrar olmak üzere, terövergi sistemi, vergi oranları, sosyal güvenlik sistemi, hukukun üstünlüğü, gelişmiş ve etkili sivil toplum, düzenli bankacılık sektörü, dünya ticaret anlaşmaları ile uyumlu hukuk düzeni gibi belirli standartlar aramakta ve istemektedir.

Ülkemizde son dönemde izlenen döviz kuru ve para politikası; hem gelir hem de gider disiplinine yansımış ve bunun sonucu olarak da faizlerde ciddi bir düşüş yaşanmıştır. Bu gelişmeler yabancı yatırımcılar tarafından olumlu karşılanmaktadır Ancak yabancı yatırımcılar ülkemizde uygulanan özelleştirme projeleri, bankacılık sistemi ve sosyal güvenlik sistemindeki değişiklikleri yakından takip etmektedirler. Bu ve benzeri konularda yapılacak olan iyileştirme çalışmalarına bağlı olarak, 2000 li yıllarda ülkemizde - özellikle enerji ve turizm sektöründe -ciddi yatırımların yapılacağı beklenilmektedir.

Yukarıda da açıkladığımız ülkemizde yapılan son değişikliklerle yaratılmış olan bu olumlu havanın devam ettirilmesi ve başlanılmış olan birçok projenin tamamlanması diğer birçok konuda olduğu gibi başta yabancı sermayenin ülkemiz içerisindeki dolaşımını arttıracaktır Bunun sonuçları da toplumun tüm bireyelerine belirli oranlarda olumlu olarak yansiyacaktır.

EK – 1

YABANCI SERMAYE ÇERÇEVE KARARI

Amaç

Madde 1- Bu kararın amacı 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında Türkiye'ye gelecek sermaye'nin teşvikine ilişkin esasları tespit etmektir.

Tanımlar

Madde 2- Bu Kararın uygulanmasında;

a) Müsteşarlık : Hazine Müsteşarlığı'nı,

b) Yurt dışında yerleşik kişi ve kuruluşlar : Yabancı ülkelerin vatandaşlığını haiz olan gerçek kişiler ile yabancı ülkelerde, bu ülkelerin kanunlarına göre teşekkül etmiş tüzel kişileri,

c) Yabancı Sermaye :

- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'na alım satımı yapılan konvertibl döviz ve efektif cinsinden nakdi sermayeyi,
- Bu kararın 5. maddesinde belirtilen değerleri,
- Makine, teçhizat, alet ve bu mahiyetteki mallar, makine aksamı ve malzeme ile müsteşarlığın sermaye payı olarak kabul edeceği meblağları,
- Patent ve ticari marka gibi fikri haklardan müsteşarlıkça kabul edilenleri,

ifade eder.

Genel Esaslar

Madde 3- Yabancı Sermaye ile ilgili izinler aşağıdaki esaslar dahilinde verilir.

a) Yurt dışında yerleşik kişi ve kuruluşların Türkiye’de yatırım yapmak ve/veya ticari faaliyette bulunmak amacıyla şirket kurma, ortaklığa katılma, ortaklığa katılma, şube ve irtibat bürosu açma müracaatları, Müsteşarlık tarafından yürürlükteki mevzuat çerçevesinde incelenerek neticelendirilir

b) Mevcut yabancı sermayeli şirketlerin; yeni yatırım, kapasite artışı, tasfiye ve birleşme, iştirak izinleri ve iştirak nispeti değişiklikleri ile mevzuatlarında belirtilen süre, miktar, ihracat taahhüdü, faaliyet alanı, değer, hisse nispeti gibi hususlara ilişkin değişiklikleri yapmaya Müsteşarlık yetkilidir.

c) Şirket kuruluşu ortaklığa katılma ve şube açma durumlarında, yurt dışında yerleşik her bir kişi veya kuruluşun asgari 50.000-ABD Doları tutarında yabancı sermaye getirmeleri gerekmektedir Yabancı ortak sayısının birden fazla olması halinde, getirilen toplam yabancı sermaye içinde yabancı ortakların katılım payları serbestçe belirlenir

d) Sermaye artışı, yabancı ortak katılım payının değişmediği durumlarda, kuruluşlarca serbestçe yapılır ve sermaye artışını müteakip Müsteşarlığa müracaat edilerek tescil ettirilir.

e) Yurt dışında yerleşik kişi ve kuruluşların Türkiye’deki mevcut şirketlere ait hisseleri alış ve satışları Müsteşarlıkça belirlenecek esaslara uygun olmak kaydıyla serbestçe yapılır

f) Yurt dışında yerleşik kişi ve kuruluşlara ait nama yazılı hisse senetlerine veya muvakkat makbuzlara Müsteşarlıkça transfer garanti şerhi verilir.

g) Türkiye’deki kamu ve özel sektör kuruluşlarının yurt dışında yerleşik kişi ve kuruluşlarla yapacakları lisans, know-how , teknik yardım, yönetim ve franchise anlaşmaları Müsteşarlıkça tescil edilmeleri halinde yürürlüğe girer. Süresi sona eren ve uzatılmayan anlaşmalar, keyfiyetin Müsteşarlığa bildirilmesini müteakip terkin edilir.

h) Yabancı sermayeli kuruluşların, Kambiyo mevzuatı çerçevesinde her çeşit dış kredi temin etmeleri serbesttir.

Yabancı Personel Çalıştırma

Madde 4- Özel sektör kuruluşlarının yabancı personel çalıştırma müracaatları, yürürlükteki mevzuat ve müsteşarlıkça belirlenecek esaslar çerçevesinde incelenerek neticelendirilir.

Transferler

Madde 5- Yabancı sermayeli kuruluşlarda, yabancı gerçek ve tüzel kişilerin hissesine tekabül eden net kar, temettü, satış, tasfiye ve tazminat bedelleri ile lisans, know-how, teknik yardım, yönetim ve franchise anlaşmaları karşılığında ödenecek meblağların, dış kredi anapara ve faiz ödemelerinin transferi veya transfer edilebilir bu değerlerin bu karar çerçevesinde yatırımda kullanılması serbesttir Transferler, işlemin yapıldığı tarihte geçerli olan döviz kuru üzerinden bankalarca gerçekleştirilir.

Yabancı Ortak Payının DövizTevdiat Hesabında Tutulması

Madde 6- Şirket kuruluşu, sermaye artışı veya hisse alım bedeli olarak yurt dışından getirildiği tevsik edilen dövizler (efektif dahil), talep edilmesi halinde Türk Lirasına çevrilmeden bankalarda şirket veya hisse devri yapan ortak adına açılacak döviz tevdiat hesabında serbestçe tutulabilir ve yabancı ortak payına mahsuben bloke edilebilir Ancak yabancı ortak payı olarak getirilen dövizlerin Türk Lirası karşılığı şirket sermayesi olarak tes-

cil edilirken blokaj mektubunun düzenlediği tarihteki Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası alış kuru uygulandır

Eşitlik İlkesi

Madde 7- 6224 sayılı Kanun Kapsamında Gerekli izinler alınması suretiyle, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulan ve Türk Ticaret Siciline Tescil edilen şirketler ve şubeler, Türk şirketi ve şubesidirler.

Yetkili Mercii

Madde 8- Bu karar kapsamında Türkiye'ye sermaye getirilmesi ile ilgili promosyon, izin, tescil, yatırım teşvik araçlarından yararlandırma, verilen izin belgelerini ve tescilleri iptal etme ve bu Kararda belirtilen diğer tüm, işlemleri Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü yürütür.

Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü ayrıca, ileri teknoloji ve yüksek maddi kaynak gerektiren ve ilgili mevzuatla yatırım ve hizmetlerin kısmen veya tamamen yerli ve/veya yabancı şirketler vasıtasıyla yap-işlet devret modeliyle gerçekleştirilmesi için gerekli organizasyon ve koordinasyonu yapar.

Çeşitli Hükümler

Madde 9- Müsteşarlıkça, verilen izin belgelerinin iptali halinde, Türk Ticaret Kanunu'nun 274'üncü maddesi gereğince işlem yapılmasını teminen Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bildirimde bulunulur

Madde 10- 2/2/1984 tarihli ve 2976 sayılı kanuna dayanılarak 8/11/1988 tarih ve 88/13458 sayılı Kararname ile kurulan "Yatırımları ve Döviz Kazandırıcı Hizmetleri Teşvik Fonu" nun bir önceki yıl ödenekleri toplamının %1'i yabancı sermaye ve Teşvik ve Uygulama Genel Müdürlüklerinin promosyon ve tanıtım giderlerinin (demirbaş alımları dahil) finansmanında kullanılır Uygulama ile ilgili esaslar Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir

Madde 11- 7/8/1989 tarihli ve 89/14391 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı karar' ın 15'ci maddesinin (f) fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır

Madde 12- Müsteşarlık, gerekli gördüğü hallerde, bu karara göre Türkiye' de faaliyette bulunan kuruluşlardan faaliyetleri ile ilgili bilgi ve belgeleri isteyebilir.

Madde 13- Bu kararın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakanlıkça çıkarılacak tebliğlerle düzenlenir

Geçici Madde 1- Bu kararın 10. maddesinin uygulanmasında 1995 yılı için Yatırımları ve Döviz Kazandırıcı Hizmetleri Teşvik Fonunun 1994 yılına ilişkin ödenekleri toplamı dikkate alınır

Kaldırılan Hükümler

Madde 14-4/3/1992 tarih ve 92/2789 sayılı kararname yürürlükten kaldırılmıştır

Yürürlük

Madde 15- Bu karar, yayımı tarihinde yürürlüğe girer

Yürütme

Madde 16 - Bu kararı Hazine Müsteşarının bağlı olduğu Devlet Bakanı yürütür.

EK - 2

YABANCI SERMAYE ÇERÇEVE KARARI HAKKINDA TEBLİĞ

Sayı:2 (27.06.1996 tarih ve 22679 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 3 no’lu tebliğ eklenmiştir).

Bu Tebliğin amacı 7/6/1995 tarihli ve 95/6990 sayılı Kararnamenin Eki Yabancı Sermaye Çerçeve Kararına göre verilecek müsaadelerle ilgili müracaat ve uygulama esaslarını belirlemektir

Faaliyet Konusu

Madde 1- Dışarıda yerleşik kişi ve kuruluşlar, Hazine Müsteşarlığı (HM) Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne verilen izin ve/veya teşvik belgelerinde yazılı olan ve buna uygun olarak Türkiye Ticaret Sicil Gazetesine ilan edilen Ana Sözleşmelerinde belirtilen konularla sınırlı olmak kaydıyla, her türlü mal ve hizmet üretimine yönelik sınai, ticari ve sair konularda faaliyette bulunabilirler.

Bankalar ile ana faaliyet konuları para ve sermaye piyasaları ile sigortacılık olan mali kurumların kuruluş ve faaliyet izinlerine ve özel düzenleme konusu yapılan her nevi işlemlerine ilişkin konularda ilgili mevzuat hükümleri saklıdır

Bu hususlar ile ilgili başvurular Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü ile birlikte özel mevzuatlarında gösterilen mercilere yapılır

Yatırımlar ve Ticari Faaliyetler

Madde 2- Dışarıda yerleşik kişi ve kuruluşlar Türkiye’ de yatırım yapmak ve ticari faaliyette bulunmak üzere Türk Ticaret Kanununa göre anonim veya limited şirket kurmak ve şube açmak için, aşağıdaki belgelerle

Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne müracaat ederler.

1. Dışarıda yerleşik kuruluşlara ait:
 - a) Faaliyet belgesi,
 - b) Son yıl faaliyet raporu (Son yıl bilançosu ve faaliyet alanını ihtiva eden)
2. Dışarıda yerleşik kişilere ait :
 - a) Pasaport örneği,
 - b) Ticari ve sınai özgeçmiş ile ilgili ayrıntılı bilgi ve bunları tevsik edici belgeler.

Faaliyet belgesi ile pasaport örneği ilgili Türk konsoloslüğundan veya Lahey Devletler Özel Hukuku konferansı çerçevesinde hazırlanan yabancı resmi belgelerin tasdiki mecburiyetinin kaldırılması sözleşmesi hükümlerine göre tasdik edilmiş olacaktır. Pasaport örneğinin Türkiye'deki bir noterce tasdik edilmiş olması halinde başkaca tasdik aranmaz.

Yurt dışında yerleşik kişi ve kuruluşun, Türkiye'de faaliyette bulunmak istediği konu için gerekli sermayeyi getireceğine dair niyet mektubu.

4. Ek 1'deki örneğe göre hazırlanmış müracaat formu.

5. Kurulacak şirketin ana sözleşme taslağı.

6. Yatırım için ithali düşünülen makina, teçhizat ve demirbaşların proforma faturaları, prospektüs ve katalogları ile bunların FOB (menşe ülke döviz), FOB (\$), CIF (TL) ve gümrük vergi ve resimlerinin belirtildiği üç nüsha global liste.

7. Yatırım için teşvik araçlarından istifade edilmek isteniyorsa, Teşvik Mevzuatında öngörülen belgeler.

8. İzin alma işlemlerini yürütecek kişiye ortaklarca verilecek vekaletname (Noterden veya yukarıda belirtildiği şekilde tasdik edilmiş)

9. Elenmesinde yarar görülen diğer bilgi ve bilgiler

İştirakler

Madde 3- Dışarıda yerleşik kişi ve kuruluşlar Türkiye’de mevcut şirketlere ortak olmak veya hisse almak için aşağıdaki belgelerle HM Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne müracaat ederler (14. maddede düzenlenen istisnalar hariç)

1. Dışarıda yerleşik kuruluşlara ait;
 - a) Faaliyet belgesi,
 - b) Son yıl Faaliyet Raporu (Son yıl bilançosu ve faaliyet alanını ihtiva eden)
2. Dışarıda yerleşik kişilere ait;
 - a) Pasaport örneği,
 - b) Ticari ve sınai özgeçmişi ile ilgili ayrıntılı bilgi ve bunları tevsik edici belgeler.

Faaliyet Belgesi ile pasaport örneği ilgili Türk Konsoloslüğundan veya Lahey Devletler Özel Hukuku konferansı çerçevesinde hazırlanan Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi hükümlerine göre tasdik edilmiş olacaktır. Pasaport örneğinin Türkiye’deki bir noterce tasdik edilmiş olması halinde başkaca tasdik aranmaz.

3. Dışarıda yerleşik kişi ve kuruluşların, Türkiye’de faaliyette bulunmak istediği konu için gerekli sermayeyi getireceğine dair niyet mektubu

4. Dışarıda yerleşik kişi ve kuruluşun ortak olacağı veya hissesini alacağı mevcut şirkete ait:

a) İlgili vergi dairesinden tasdikli son 5 yıla ait bilanço ve kar/zarar tabloları (yılın ikinci yarısında müracat edilmesi halinde o yılın 6. ay sonu itibariyle tanzim edilmiş şirketçe tasdikli bilanço ve kar/zarar tabloları da eklenecek),

b) Ana sözleşmenin son şeklinin yayımlandığı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi,

c) Müracat tarihi itibariyle kıdem tazminatı yükümlülüğü,

d) Sınai tesisler için, geçerli kapasite raporu ile varsa yatırım teşvik belgesi,

5. Hisse devir işlemlerinin 3. kişiler eliyle yapılması halinde ortaklarca verilen noterden onaylı veya yukarıdaki şekilde tasdik edilmiş vekaletname.

Yabancı ortaklardan yerli ortaklara ya da Türkiye’de yerleşik diğer kişi ve kuruluşlara yapılacak hisse devirleri izne tabi olup, hisse satış bedelinin tespit edilmesinde taraflar arasında belirlenen değerler esastır Ancak HM Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü gerekli gördüğü hallerde değerlendirme yapabilir veya başka kuruluşlara yaptırabilir. Yapılan değerlendirme neticesinde tespit edilen değer üzerinden satışa izin verilebilir.

Yabancı ortaklar arasındaki ya da yabancı ortaklardan yurt dışında yerleşik diğer kişi ve kuruluşlara yapılacak hisse devirleri izne tabi değildir. Ancak değişiklik hakkında, değişiklik tarihinden itibaren 1 ay içinde HM Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü’ne bilgi verilir. Yapılacak müracaata noterden onaylı pay defterinin bir sureti ile yeni yabancı ortakla ilgili yukarıda belirtilen diğer belgeler eklenir. Yerli ortaklar arasındaki hisse devirleri de izne tabi değildir.

İrtibat Bürosu Faaliyetleri

Madde 4- Dışarıda yerleşik kuruluşlar Türkiye de irtibat bürosu kurmak için aşağıdaki belgelerle HM Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne müracaat ederler.

1. İrtibat bürosunu tüm masraflarının yurt dışından getirileceğinin beyan edildiği taahhüt mektubu.

2. Dışarıda yerleşik kuruluşlara ait;

- a) Faaliyet Belgesi (Bu tebliğin 2. maddesinde belirtilen şekilde tasdik edilmiş),
- b) Son yıl Faaliyet Raporu (Son yıl Bilançosu ve faaliyet alanını ihtiva eden),

3. Türkiye’deki irtibat bürosunun yapacağı işler, çalıştırılacak personel sayısı, bir yıl içinde yapılacak masraflar hakkında ayrıntılı bilgi

4. İrtibat bürosunun faaliyetlerini yürütmekle görevli olacak kişiye verilecek yetki belgesi.

Dışarıda yerleşik kuruluşların Türkiye’de açacakları irtibat bürosunun tüm masrafları yurt dışından getirilecek dövizlerle karşılanır

İrtibat büroları hiçbir ticari faaliyet yapamaz ve verilen izin konusu dışında faaliyette bulunamazlar. Ayrıca bu bürolar, kapanış ve tasfiye haricinde, kar ve benzeri transfer talebinde bulunamazlar.

Dolaylı İştirakler

Madde 5- Türkiye’de faaliyette bulunan yabancı sermayeli kuruluşlar Türkiye’de mevcut ve kurulacak diğer şirketlere gerekli izni almak kaydıyla iştirak edebilirler. İzin için, iştirak edilecek şirkete ait son yıl bilanço ve kar/zarar tabloları, ana sözleşmenin son şeklinin yayımlandığı Tür-

kiye Ticaret Sicili Gazetesi, varsa kapasite raporu ve teşvik belgesi sureti ile HM Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne müracaat edilir. İştirak edilen şirketlerin sermaye paylarında değişiklik olması halinde değişiklik tarihinden itibaren 1 ay içinde Genel Müdürlüğe bilgi verilir. (14. maddede düzenlenen istisnalar hariç)

Sermaye Artışı

Madde 6- Mevcut yabancı sermayeli kuruluşlar sermayelerini arttırmak istemeleri halinde;

a) Yabancı ortak katılım payı oranının değişmediği durumda, HMYabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nün İznini almaksızın doğrudan Sanayi ve Ticaret Bakanlığına müracaat ederler. Mezkur kuruluşlar sermaye artışını gerçekleşmesini müteakip 1 ay içinde, sermaye artışının ilan edildiği Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ve tebliğin 10'uncu maddesinde belirtilen belgelerle HM Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne müracaat ederek sermayelerini tescil ettirirler.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı verdiği izni müteakip hazine müsteşarlığına bilgi verir.

b) Sermaye artışı ile birlikte yabancı ortak katılım payı oranlarında değişiklik söz konusu ise, yabancı sermayeli kuruluşlar izin için aşağıdaki belgelerle HM Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne müracaat ederler.

- 1- Son sermaye artışının ilan edildiği Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi,
- 2- Artırılacak sermayenin karşılanacağı kaynaklarla ilgili ayrıntılı bilgi,
- 3- Kuruluşun yönetim kurulu kararı,
- 4- Gerekli görüldüğü takdirde Genel Müdürlükçe istenebilecek diğer bilgi ve belgeler.

Yabancı sermayeli şirketlerin sermaye artışında, artan sermaye Türk Ticaret Kanunu ve ilgili mevzuatında belirtilen miktarlarda ve sürelerde ödenir.

Mevcut yabancı sermayeli kuruluşların, ileri bir tarihte yapacakları sermaye artışı için, yabancı ortaklardan sermaye avansı, izne tabi olmaksızın, şirket adına açılmış ya da açılacak döviz tevdiat hesabına alacak kaydedildiği tarihteki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru uygulanır.

Sermaye avanslarının döviz hesabına alacak kaydedildiği tarihten itibaren 1 yıl içerisinde sermaye olarak tescil edilmesi zorunludur. Sermaye artışından vazgeçilmesi ya da başka bir nedenle yabancı ortağa iade edilen veya 1 yıllık süre içerisinde sermaye olarak tescil ettirilmeyen avanslar, döviz tevdiat hesabına alacak kaydedildiği tarihten geçerli olmak üzere, yurt dışından sağlanan kredi olarak addolunur ve ilgili mevzuatın genel hükümleri çerçevesinde işlem görür.

Lisans, Know-How, Teknik Yardım, Yönetim ve Franchise Anlaşmaları

Madde 7- Kamu ve özel sektör kuruluşları, dışarıda yerleşik kişi ve kuruluşlarla yapacakları lisans, know-how, teknik yardım, yönetim ve franchise anlaşmalarının tescili için aşağıdaki belgelerle HMYabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne müracaat ederler.

Anlaşma Türk konsolosluğundan veya Lahey Devletler özel hukuku konferansı çerçevesinde hazırlanan Yabancı Resmi Belgelerin Kaldırılması sözleşmesi Hükümlerine göre tasdik edilmiş olacaktır.

1. Taraflarca imzalı 3 nüsha anlaşma metni ve noterden onaylı tercümesi,

2. Anlaşma konusu mal ve hizmetlerin üretileceği tesislerin varlığını tevsik edici belgelerle mamül' ün patenti tescilli ise tevsik edici belge.

Kamu ve özel sektör kuruluşlarının dışarıda yerleşik kişi ve kuruluşlarla yapacakları lisans, Know-how, teknik yardım, yönetim ve franchise anlaşmaları HM Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğünce tescil edilmesi halinde yürürlüğe girer

Bu anlaşmaların uygulanmasından doğan ödemelerin transferi HMYabancı Sermaye Genel Müdürlüğünce tescil edilen anlaşma şartları çerçevesinde bankalarca yapılır

Kar, Temettü ve Sermaye Payının Yurt Dışına Transferi

Madde 8- Yabancı sermayeli kuruluşların yabancı ortaklarının hisselerine tekabül eden kar ve temettüden, yürürlükteki vergi mevzuatı çerçevesinde, gerekli vergiler düşüldükten sonra kalan net miktar, ilgililerin aşağıda belirtilen ilgili dönemine ait belgelerden 3'er nüsha bankalara ibraz etmeleri halinde, yurt dışına transfer edilir. Bankalar transfer işlemini müteakip, bu belgeler ile transfer edilen meblağla ilgili döviz satış bordrosunun birer nüshasını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve HM Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne gönderirler.

1. İlgili vergi dairesince onaylı vergi beyannamesi, bilanço ve kar/zarar hesabı,
2. Vergi Tahakkuk ve/veya tahsil fişleri,
3. Kar dağıtım tablosu.

Ancak bir önceki hesap döneminin sona ermesini müteakip, şubeler ile Türk Ticaret Kanunu gereği yıllık olağan genel kurul veya ortaklar kurulu toplantısını yaparak kar dağıtım kararı alan anonim ve limited şirketler yukarıda belirtilen belgelerden, vergi tahakkuk ve/veya tahsil fişlerini ilgili

bankaya bilahare ibraz etmek üzere diğerlerinin ibrazı suretiyle kar transferi yapabilirler.

Madde 9- Yabancı sermayeli kuruluşların yabancı ortak sermaye paylarının kısmen veya tamamen yurt içinde yerleşik kişi ve kuruluşlara satışı halinde satış bedelinin, kuruluşun tasfiyesi halinde tasfiye bedellerinin, HM Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğünün satış veya tasfiyeye ilişkin izninin alınması kaydıyla transferi ilgili bankalarca yapılır

Yabancı Ortak Sermaye Payının Ödenmesi

Madde 10- Şirket kuruluşu, ortaklığa katılma ve şube açma durumlarında, yurt dışında yerleşik her bir kişi veya kuruluşun asgari 50.000- ABD Doları tutarında yabancı sermaye getirmesi gerekmektedir Yabancı ortak sayısı birden fazla olması halinde, getirilmesi gereken asgari toplam yabancı sermaye, 50.000- ABD Dolarının yabancı ortak sayısı ile çarpımıyla ifade olunur. Bu asgari toplam yabancı sermaye içinde yabancı ortakların iştirak oranları serbestçe belirlenir

Ayrıca şirket sermayesi ve ortak paylarının belirlenmesinde Türk Ticaret Kanununda belirtilen asgari sermaye ve hisse tutarlarına da uyulması zorunludur. Dışarıda yerleşik kişi ve kuruluşlar, HM Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü izni çerçevesinde sermaye paylarını aşağıdaki şekillerde öderler.

a) Ayni Sermaye

Ayni sermaye olarak Türkiye'ye ithal edilecek malzemelerin ekspertizi HM Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğünce görevlendirilecek eksperler tarafından yapılır Ekspertiz konusu malların Türk Lirası değerlerinin tespitinde, ithal malzemelerle ilgili gümrük giriş beyannamesinde belirtilen fiili ithal tarihi itibarıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na uygulanan cari döviz alış kuru esas alınır Bu şekilde hesaplanacak değeri aş-

mamak kaydıyla yatırımcı taraflar arasında mutabık kalınacak değerin tescili de mümkündür. Yapılacak ekspertizle ilgili olarak eksperlerin yol ve ikamet masrafları ile Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne tespit edilecek ekspertiz ücreti malzemeyi ithal eden kuruluş tarafından karşılanır

Fiili ithalatı ve tescili yapılan aynı sermayenin şirket sermayesine kaydedilmesi için Sanayi ve Ticaret Bakanlığına yapılan müracaata, HMYabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne tescil yazısı eklenir

b) Nakdi Sermaye

Nakit olarak ödenecek yabancı sermayenin yurt dışından bankalar aracılığıyla döviz olarak transfer edilmesi veya efektif olarak getirilmesi halinde yurda girişte gümrüklere deklare edilmiş olması esastır. Bu şekilde yurda getirilen dövizler bankalarca döviz alım belgesi tanzimi suretiyle satın alınır ve dövizin geliş nedeni bölümüne yabancı sermaye şerhi konur

Talep edilmesi halinde getirilen yabancı sermaye Türk Lirasına çevrilmeden bankalarda, kurulacak şirket veya hisse devri yapan ortak veya sermayesini artıran şirket adına açılacak döviz tevdiat hesabında tutulabilir ve yabancı ortak sermaye payına mahsuben lehdarına ödenir

Döviz tevdiat hesabında tutulan yabancı sermaye için, ilgili bankaca, yabancı sermayeli kuruluş ile yabancı ortağın adı, dövizin transfer edildiği ülke, dövizin cinsi, miktarı, ABD Doları karşılığı ve döviz tevdiat hesabının açıldığı tarihte Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasınca uygulanan döviz alış kurundan TL karşılığının belirtildiği bir dekont düzenlenir. Bu dekontun aslı veya onaylı örneği adına döviz tevdiat hesabı açılan şirket tarafından, düzenleme tarihinden itibaren en geç 1 ay içinde HM Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'ne gönderilir.

Döviz tevdiat hesabıyla ilgili dekont aslı veya onaylı örneği veya getirilen yabancı sermayenin Türk Lirasına çevrilmesi halinde döviz alım bel-

gesi aslı veya onaylı örneği, dövizler efektif olarak getirilmiş ise deklarasyon belgesinin aslı veya onaylı örneği, Sanayi ve Ticaret Bakanlığına yapılan müracaat sırasında Bakanlığa ve sermaye tescili ve izin belgesinin vize ettirilmesi sırasında HMYabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne sunulur. Döviz tevdiat hesabında tutulan paralardan lehte ve aleyhte doğacak kur farkları şirkete veya hisse devri durumunda hisselerini devredene aittir.

c) Diğer Sermaye

Yukarıda belirtilen aynı ve nakdi sermaye haricinde, 7/6/1995 tarihli ve 95/6990 sayılı Kararnamenin 5 inci maddesinde belirtilen transfer edilebilir kar, temettü, satış, tasfiye ve tazminat bedelleri, lisans, know-how teknik yardım, yönetim ve franchise anlaşmaları karşılığında ödenecek meblağlar, dış kredi anapara ve faiz ödemeleri ile yabancı ortağın mevcut ve alacaklarının yabancı ortak sermaye payı olarak şirket sermayesine kaydedilmesi halinde, söz konusu meblağlar fiili giriş olarak hesaba alınır ve kaydedilirler.

Sermaye Tescili ve İzin Belgesi Vizesi

Madde 11- Yabancı sermayenin tescili ve izin belgesinin vizesi için kuruluşlar aşağıdaki belgelerle HM Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne müracaat ederler.

- 1- İzin Belgesinin aslı,
- 2- Şirket kuruluşunun veya sermaye artışının ilan edildiği Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi,
- 3- Getirilen dövizler Türk Lirasına çevrilmiş ise Döviz Alım Belgesinin aslı veya noterden veya bankaca onaylı sureti, döviz tevdiat hesabında tutulmuş ise bankaca düzenlenen belgenin aslı veya noterden veya bankaca onaylı bir sureti,

4- Hisse devri durumunda ortaklar pay defterinin ilgili sayfalarının noterden onaylı suretleri.

Yabancı Personel Çalıştırma

Madde 12- Türkiye'deki özel sektör kuruluşlarınca istihdam edilecek yabancı uyruklu idari ve teknik personele, personelin yeterli teknik ve idari bilgiyi haiz olması halinde çalışma müsaadesi verilir.

Kuruluş halindeki şubelerin yabancı uyruklu umum vekiline de, şubenin Sanayi ve Ticaret Bakanlığı nezdinde kuruluş işlemlerini yürütebilmesini teminen çalışma müsaadesi verilir.

Yabancı personel çalıştırmak isteyen kuruluşlar aşağıdaki belgelerle HM Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne müracaat ederler.

- 1- Ek-2'deki örneğe göre doldurulmuş yabancı personel bildirim formu
- 2- Yabancı personelin;
 - Noterden Tasdikli pasaport sureti
 - Yabancı ortak temsilcisi ise bunu teşvik eden belge,
 - TC uyruklu kişilerle evli olanların evlenme cüzdanı sureti,
 - Diploma sureti,
 - Diğer bilgi ve belgeler.
- 3- Yabancı personel istihdam edecek kuruluşla ilgili olarak ;
 - Özel eğitim kurumlarının, Milli Eğitim Bakanlığında alınmış kurum ruhsatının sureti,
 - Turizm kuruluşlarının istihdam edecekleri idari personel için, varsa Turizm Bakanlığında alınmış işletme veya yatırım belgesinin sureti,
 - Kamu Kuruluşlarınca Uluslararası ihaleye açılmış projeleri yapma

hakkı kazanmış kuruluşların (Konsorsiyumlar dahil) ilgili kuruluş-
tan alacakları işi yüklediklerini tevsik eden belge,

- Son yıla ait vergi dairesince onaylı bilanço ve kar/zarar tabloları, ku-
ruluşların varsa ihracatı teşvik belgesi ve yatırım teşvik belgesi

Dış Krediler

Madde 13- Yabancı sermayeli kuruluşlar gerek yatırımları gerek faali-
yetleri için kullanacakları dış kredileri HM Yabancı Sermaye Ortaklığı Ge-
nel Müdürlüğünün izni olmaksızın serbestçe temin edebilirler Kambiyo
Mevzuatı Uyarınca temin ettikleri dış krediler için müsteşarlığın ilgili bi-
rimlerine baş vurarak kaydettiler.

İzin Alınmasını Gerektirmeyen İşlemler:

Madde 14- Dışarıda yerleşik kişi ve kuruluşların (yurt dışındaki yatırım
ortaklıkları ve fonları dahil) menkul kıymetler borsalarında işlem gören
hisse senetleri ve ortaklığı temsil eden diğer menkul kıymetleri, Sermaye
Piyasası Mevzuatına göre yetkili bulunan bankalar ve aracı kurumlar vası-
tasıyla satın almaları ve satmaları serbest olup, Müsteşarlıktan ayrıca izin
alınmasına ayrıca gerek yoktur. Ancak Türkiye'deki bir şirketin %10 ve
daha fazla hissesine sahip olan yurt dışında yerleşik kişinin, hissedarı bu-
lunduğu bir şirketin yönetim veya genel kurullarına katılmak istemesi ha-
linde, iştirakin yabancı sermaye genel müdürlüğüne bildirilmesi şarttır.

Menkul Kıymetler Borsalarında işlem görmeyen hisse senedi ve ortak-
lığı temsil eden diğer menkul kıymetlerin, yurt dışında yerleşik kişi ve ku-
ruluşlarca satın alınması bu tebliğin 3. maddesi hükümlerine tabidir. An-
cak, yatırım fonları ve yatırım ortaklıkları ile münhasıran portföy yatırımı
yapmak amacıyla kurulan benzeri şirketlerce, hisse senetleri ve ortaklığı
temsil eden diğer menkul kıymetlerin 2 yıldan daha fazla süre için elde tu-
tulum üzere satın alınması, alım tarihinden itibaren 1 ay içerisinde HM

Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne bildirimde bulunulması kaydıyla, izin yükümlülüğü dışındadır

Bilgi Verme

Madde 15- Bu tebliğ hükümlerine göre izin verilen veya daha önceki mevzuat kapsamında izin almış olan yabancı sermayeli kuruluşlar, HM Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü talep etmesi halinde şirket faaliyetleri ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi vermek zorundadırlar.

Mevcut Yabancı Sermayeli Kuruluşların Durumu

Madde 16- 4/3/1992 tarihli ve 92/2789 sayılı karara göre faaliyette bulunan kuruluşlar 7/6/1995 tarihli ve 95/6990 sayılı karar ve tebliğ hükümlerine tabiidirler.

Kaldırılan Hükümler

Madde 17- 25/5/1986 tarihli ve 19117 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan Yabancı Sermaye Çerçeve Kararı Hakkında 1 no'lu Tebliğ yürürlükten kaldırılmıştır

Yürürlük

Madde 18- Bu tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer

Yürütme

Madde 19- Bu tebliğ hükümlerini Hazine Müsteşarlığı yürütür

EK -3

**ŞİRKET KURULUŞU, İŞTİRAK VE ŞUBE AÇILMASI İÇİN
MÜRACAAT FORMU**

1- YABANCI ORTAĞA AİT BİLGİLER

- 1.1. Adı veya Ünvanı :
- 1.2. Ülkesi :
- 1.3. Adresi :
- 1.4. Telefon :
- 1.5. Fax Numarası :
- 1.6. Ülkesindeki Faaliyet konusu :
- 1.7. Haklarında bilgi temin edilebilecek banka v.b. kuruluşların ad, adres, telefon ve fax numaraları

2- YERLİ ORTAĞA AİT BİLGİLER

- 2.1. Adı veya ünvanı :
- 2.2. Adresi :
- 2.3. Telefon numarası :
- 2.4. Fax numarası :
- 2.5. Faaliyet konuları :

Not: Yukarıdaki bilgiler her bir ortak için ayrı ayrı doldurulacaktır

3- KURULACAK VEYA İŞTİRAK EDİLECEK ŞİRKETHAKKIN- DA BİLGİLER

3.1. Statüsü :

Anonim Şirket Limited Şirket Şube Açılması

3.2. Kuruluş şekli :

Yeni Kuruluş Mevcut Şirkete İştirak

3.3. Kuruluş Yeri (Merkezi)

3.4. Mevcut Şirkete İştirak Ediliyorsa Şirketin :

Ünvanı :

Adresi, telefon ve fax numaraları :

3.5. Kurulacak Şirketin / şubenin veya iştirak edilecek şirketin sermaye yapısı

Ortak Adı	Ülkesi	Hisse Oranı(%)	Hisse tutarı (Milyon TL)
.....			
a) Yabancı Ortaklar			
-			
-			
-			
-			
b) Yerli ortaklar			
.....			
Toplam			

Not:Yabancı Ortak Mevcut Bir Şirkete iştirak Ediyorsa İştirak Öncesi ve iştirak sonrası göstermek üzere iki ayrı tablo hazırlanacaktır

3.6. Faaliyet konusu (detaylı açıklayınız) :

3.7. Yabancı Sermayenin geliş şekli

Nakdi Sermaye

Ayni Sermaye

Diğer (Açıklayınız)

3.8. İstihdam Edilecek Personel Sayısı

Yerli Yabancı

3.9. Müracaatın teknik ve hukuki sorumlusunun:

Adı :

Adresi :

Telefon Numarası :

Fax Numarası :

(Fiziki Yatırım Yapılması Halinde Doldurulacaktır)
YATIRIMLARIN TOPLAMI VE YILLARA GÖRE DAĞILIMI

Yatırım Harcamaları (TL)	Genel Toplam			Yıllara Göre Dağılım				
	İç Para Toplam	Dış Para	İç Para	Dış Para	2000 Toplam	İç Para	Dış Para	2000 Toplam
.....
.....

1. Etüt-Proje Gideri
2. Arazi Bedeli
3. Bina -İnşaat İşleri
 - a) Ana fabrika binası
 - b) Yardımcı İşletme
 - c) Sosyal Binalar
4. Makina ve teçhizat
 - a) Yerli
 - b) İthal (FOB TL)
5. Gümrük Vergi Ve Resimleri
6. Yardımcı İşletmeler Makina ve Donatımı
 - a) Su
 - b) Elektrik
 - c) Yakıt
 - d) Diğer (Buhar v.b.)
7. Diğer Yatırım Harcamaları
 - a) Dış navlun,, sigorta
 - b) İç navlun, sigorta
 - c) Montaj
 - d) Taşıt araçları
 - e) İşletmeye alma gider.
 - f) Genel giderler
 - g) Beklenmeyen giderler
 - h) Yatırım dönemi faizleri

SABİT YATIRIM TOPLAMI

8. İşletme sermayesi
TOPLAM YATIRIM TUTARI

(Fiziki Yatırım Yapılması Halinde Doldurulacaktır)

YATIRIM FİNANSMANI

Kaynaklar	Yıllar			Toplam
	20..	20..	20..	
.....
1. Özkaynaklar				
a) Sermaye				
b) şirket Fonları				
(Mevcut Şirketlerde)				
2. Yabancı Kaynaklar				
a) Orta ve Uzun Vadeli Krediler				
- İç kredi				
- Dış Kredi				
b) Kısa Vadeli Krediler				
3. Gümrük Muafiyeti				
TOPLAM FİNANSMAN				

Not: Teşvik tedbirlerinde istifade edilecek ise teşvik mevzuatında öngörülen fizibilite raporu hazırlanacaktır.

EK - 4

YABANCI PERSONEL BİLDİRİM FORMU
(4 nüsha doldurulacaktır)

A. İŞVEREN KURULUŞ HAKKINDA BİLGİLER : Fotoğraf

1. Adı/ ünvanı :
- Türkiye' deki Merkez Adresi :
2. Yabancı Sermayeli Olup Olmadığı EVET HAYIR
- Yabancı Personelin Çalışacağı Adres :
3. Fiili İştigal Konusu :
4. Kuruluş Tarihi :
5. Kayıtlı Sermayesi (TL) :
6. Ödenmiş Sermayesi (TL) :
7. Son Yıl Ciroosu (TL) :
8. Son Yıl İhracatı (\$) :
9. Kuruluştta Halen Çalışan Toplam :
- Türk Personel Sayısı :
10. Halen Çalışan Yabancı Personelin

Adı Soyadı _____ Uyruğu _____ Görevi _____

B.ÇALIŞMA İZİNİ İSTENEN PERSONEL HAKKINDA BİLGİLER:

1. YABANCI PERSONELİN

- Pasaport No
- Adı ve Soyadı
- Baba Adı
- Ana Adı
- Doğum Yeri ve Tarihi

Uyruğu

Cinsiyeti

Bayan

Erkek

Medeni Hali

Evli

Bekar

Evli İse Eşinin Uyruğu

2. İLGİLİ ŞAHİS İÇİN DAHA ÖNCE İZİN ALINMIŞSA:

- Bu İzni Veren Merci :
- İzin Yazısı Tarih ve No:

3. DAHA ÖNCE ÇALIŞTIĞI YERLER:(Sondan İtibaren Üçünü Yazınız)

İşyerinin Adı _____ Çalıştığı Süre _____ Görevi _____ Ayrılış Nedeni _____

4. TAHSİL DURUMU

- Son Mezun Olduğu Okulun Adı :
- Yeri :
- İhtisas Konusu :

5. İkametgah Adresi

- Yurtiçi :
- Yurtdışı :

6. TÜRKİYE'DE DAHA ÖNCE BULUNMUŞ İSE
Bulunduğu Yerler

- Tarihleri :

- Sebepleri :

7. TÜRKİYE'DE REFERANS OLARAK VEREBİLECEĞİ KİŞİ VE
KURULUŞLARIN AD, ADRES VE TEL NO:

8. ALACAĞI GÖREVİN MAHİYETİ :

9. ÇALIŞAĞI SÜRE :

10. ALACAĞI ÜCRET (Aylık Brüt) :

C. TÜRK VATANDAŞI YERİNE YABANCI İSTİHDAMININ GEREK-
ÇESİ:

YUKARIDAKİ BİLGİLERİN DOĞRULUĞUNU ONAYLARIZ:

İŞveren (kaŐe ve imza)

Yabancı Personel (İsim ve İmza)

EK – 5

T.C

.....**Vilayeti Yabancılar Tarafından Verilecek** İçişleri Bakanlığı İle Muhabere

Emniyet Müdürlüğü

İkamet Beyannamesi

Geçmiş İse Dos.Sayısnın
Dercı

İkamet Tez.

**Declaration For Residence
Permit**

Dosya No. :

No :

FOTO	FOTO	FOTO	FOTO	FOTO
Soyadı Surname		Mesleğiniz Profession		
Adı Name		Dini Religion		
Doğum Yeri Place Of Birth		Doğum Tarihi Date Of Birth		
Baba Adı Father's Name		Ana Adı Mother's Name		
Tabiiyeti Citizenship		Medeni Hali Marital States		

Türkiye'ye geliş maksadınız ? The Purpose of your visiting Turkey ?		Milliyeti Nationality	
Evvelce Türkiye'de Bulundunuz mu ? Have you visited Turkey before ?	Ne zaman ? Where ?	Nerelere ? Where ?	
Bulundu iseniz ikamet tezkeresini nereden aldınız ? If so, where did you Receive Your Residence Permit ?		Sayısı ne idi ? Its number ?	
Türkiye'de hangi adreste bulunabilirsiniz?	İş adresi Business adress		
Present adress in Turkey ?	Ev adresi Residance adress		
Asli, memleketinizdeki daimi İkametgah adresiniz ? Permanent Residance Adress In Home country			

Refakatindekiler (Relatives)

	Adı ve Soyadı Name and Family Name	Doğum yeri ve tarihi Date and place of birth	Tabiiyeti Citizens- hiz	Baba adı Father's Name	Ana Adı Mother's Name	Yakınlık Derecesi Relation	Evveice ikam tezkeresi almışsa No'su	Ayrı pa-saport Sahibi ise Ta-rih Sa.
1								
2								
3								
4								
5								
6								

Yukarıdaki malumatın doğrulunu beyan ve tasdik ederim.

...../...../20....

I declare and certify that the above statments are correct and true

İmza

Bu kısım ikamet tezkeresi verecek Emniyet Makamlarına aittir.

Pasaportun

Verildiği Yer			
Cinsi		Numarası	
Verildiği Tarih/...../.....	Biteceği Tarih/...../.....

Vizenin

Verildiği Yer			
Cinsi			
Tarihi			
Müsaade No:			
Hususi Meşruhat			

Türkiye' ye girdiği

Hudut Kapısı			
--------------	--	--	--

Beyanname sahibine / / tarihinden / / tarihine kadar şimdilik aylık / senelik ikamet teskeresi verilmesinde mahzur yoktur.
..... / /

Not: Tetkik Memuru

.....
.....
.....

Uygundur: / /

.....
.....

..... Müdür

EK - 6

Ecebilere mahsus iş vaziyeti beyannamesi (1)	Ecebilere Mahsus İş Vaziyeti Beyannamesi (1)
Beyanname Sahibinin :	Beyanname Sahibinin :
İkamet Tezkeresi Sayısı :	İkamet Tezkeresi Sayısı :
.....
Uyruklugu :	Uyruklugu :
.....
Adı, Sanı :	Adı, Sanı :
.....
Doğum Yeri ve Tarihi :	Doğum Yeri ve Tarihi :
.....
İkametgah Adresi :	İkametgah Adresi :
.....
Çalıştığı işyeri ve Adresi :	Çalıştığı İşYeri ve Adresi:
.....
Görevi ve Başladığı Tarih :	Görevi ve Başladığı Tarih:
.....
Senelik Kazancı :	Senelik Kazancı :T. Lirası
.....T. Lirası
Munzam İşleri :	Munzam İşleri :
.....
Çalıştığı Yerlerin Adresleri :	Çalıştığı Yerlerin Adresleri:
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Senelik Kazançları Yekunu :

Senelik Kazançları Yekunu:

.....

Eski İşi ve Çalıştığı Yer :

Eski İşi ve Çalıştığı Yer :

.....

.....

.....

Şirket veya Kuruluşun
Yetkili İmza veya Kaşesi

M. in TÜRKİYE' deki M. in TÜRKİYE' deki
İş Vaziyetine Ait Bilgiler yukarıda yazılıdır Bilgi edinilerek gereğinin yapılmasını İş Vaziyetine Ait Bilgi-
ler yukarıda yazılıdır Bilgi edinilerek gereğinin yapılmasını

rica ederim.

...../...../.....

rica ederim.

...../...../.....

Müdürü

Müdürü

.....Emniyet _____

.....Emniyet _____

Amiri

Amiri

KAYNAKÇA

1 – Yabancı Sermaye Mevzuatı

2 – Gelir Vergisi Kanunu

3 – Kurumlar Vergisi Kanunu

4 - Türk Ticaret Kanunu

5 – Sosyal Sigortalar Kanunu,

6 - Yılmaz SEZER, "İş Ortaklıkları, Konsorsiyumlar, Adi Ortaklıklar ve Vergilendirilmeleri" Maliye Postası, Yıl 19, Sayı 430, 1 Ağustos 1998, s.65 - 69

7 – Yılmaz SEZER, "Yabancı Sermayeli Şirketler ve Vergilendirilmeleri" Yaklaşım, Yıl 6, Sayı 69, Eylül 98, s.50-54

8 - Yılmaz SEZER, "Yabancı Ülke Kuruluşlarının İrtibat Büroları ve Vergilendirilmeleri" Yaklaşım, Yıl 6, Sayı 70, Ekim 98, s.146 – 149

9 - Yılmaz SEZER, "Yabancı Sermayeli Şirketlerde Sermaye ve Sermaye Artış İşlemleri" Yaklaşım, Yıl 7, Sayı 75, Mart 99, s.162 - 166

10 - Yılmaz SEZER, "Yabancı Sermayeli İş Ortaklıkları ve Vergilendirilmeleri" Yaklaşım, Yıl 8, Sayı 89, Mayıs 2000, s.236 – 240